

Mod det ukendte

ETABLISSEMENTER: Der er truffet politisk beslutning om, hvilke kaserner og etableringer der skal afhændes. En beslutning, der kommer til at berøre mange af forsvarets ansatte. Forsvarsavisen har besøgt flådestationen i Korsør og kasernerne i Sønderborg og Vordingborg for at tale med nogle af de ansatte. ■

● Side 4-6

Premiere på portal

ARBEJDSFORHOLD: Forsvarets nye HR-portal er nu kommet på intranettet. Portalen skal fremover være den primære adgang til alle former for information om ansættelse i forsvaret. Læs mere om portalen, den nye model for HR-rådgivning og få gode råd, når du søger ny stilling. ■

● Side 18-19

Ny CBRN-dragt

MATERIEL: I sjældne tilfælde køber forsvaret materiel, som forhåbentlig aldrig kommer i brug. Et eksempel er de nye CBRN-dragter, der kun skal bruges, hvis soldaterne bliver udsat for masseødelæggelsesvåben. Dragten er todelt og modificeret en smule, men ellers er den meget lig kampuniformen. ■

● Side 17

FORSVARSAVISEN

03

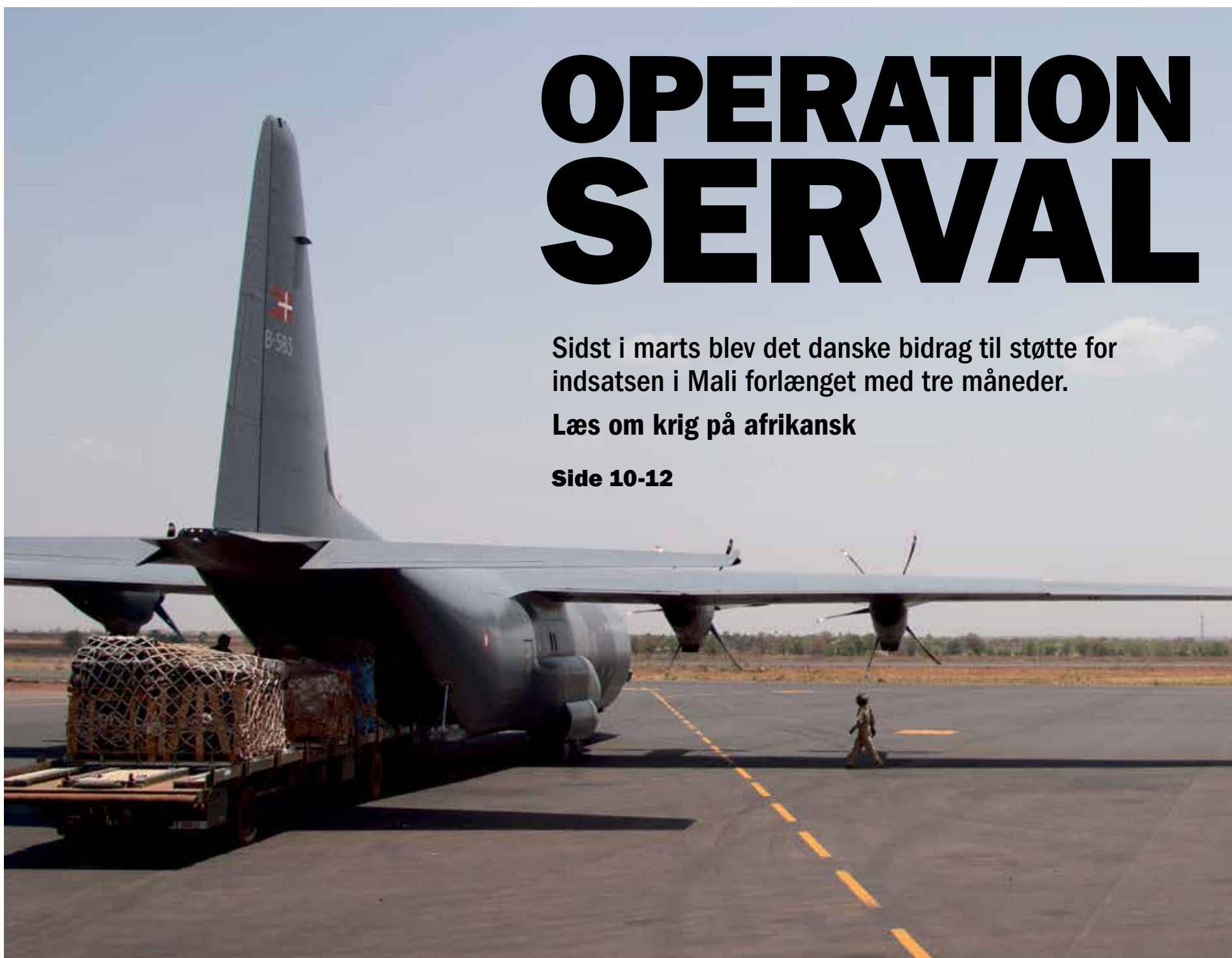
ÅRGANG 2 · APRIL · 2013

OPERATION SERVAL

Sidst i marts blev det danske bidrag til støtte for indsatsen i Mali forlænget med tre måneder.

Læs om krig på afrikansk

Side 10-12

I SIDSTE ØJEBLIK / NYHEDER FRA IND OG UDLAND

Ny chef for SOK

CHEF: Kommandør Frank Trojahn tiltrådte stillingen som ny chef for Søværnets Operative Kommando mandag den 15. april 2013. Han er ansat som kontreadmiral. Frank Trojahn er 49 år. Han kommer fra en stilling som chef for Planlægningsafdelingen i Forsvarskommandoen, og han har i øvrigt en bred baggrund fra stillinger i forsvaret og Forsvarsministeriet. ■

Hercules hjem

AFGHANISTAN: Det danske Hercules-fly er atter på dansk jord, og dermed sluttede den kontinuerligt længstvarende mission, som flyvevåbnet har deltaget i. Den danske udsendelse var til Kandahar Airfield, og holdet var af sted som det sidste i Afghanistan i denne omgang. Siden januar 2012 har Air Transport Wing Aalborg haft et C-130J Hercules transportfly og 27 mand udstationeret i Afghanistan. Transportflyet har i løbet af de 15 måneder i Afghanistan fløjet mere end 26.000 passagerer, 2.000 tons gods og udført 20 airdrop. ■

Jason og soldaterne

VETERANER: Torsdag den 25. april kl. 21.10 sender TV2 det første af syv programmer om Team Wounded Racing. Et racerteam af veteraner, der alle er blevet såret i Afghanistan, men som på trods af manglende ben alligevel har realiseret drømmen om at køre racerbil. TV2 har fulgt racerprojektet fra begyndelsen og skildrer hele forløbet fra såret soldat til racerkører. Serien har fået navnet "Jason og soldaterne", fordi den professionelle racerkører Jason Watt, der selv er lammet, har været teamchef for holdet. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

”
Det er mig selv, der har ansvaret for de to tilfælde, hvor jeg har sagt noget forkert. Og jeg skal ikke pege på nogen andre.

Forsvarsminister Nick Hækkerup om ansvaret for forkerte udtalelser i tolkesagen.

Farvel til bjørnene

ISBRYDERE: Der er blevet strøget kommando på de tre isbrydere – bedre kendt som Bjørnebanden – for sidste gang. Folketinget vedtog i november 2012 et lovforslag om, at isbrydning i fremtiden skal udliciteres til private firmaer. Derfor er isbryderne sat til salg. Interessen for at købe skibene og drive dem videre er så stor, at der sandsynligvis vil være liv i en eller flere af bjørnene en tid endnu. ■

Lyttepost er solgt

SALG: Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste har fået solgt Forsvarets Efterretningstjenestes lyttepost ved Dueodde til en lokal bornholmsk køber. Ejendommen med fyrmesterbolig, fyrtårn og adskillige andre bygninger er købt for 400.000 kroner. Selv om det kunne lyde som spotpris, så svarer det til markedsprisen, da køberen har indvilget i også at overtage det 70 meter høje, hvide overvågningstårn. Derfor skal forsvaret ikke bekoste en nedrivning af hele tårnet, men kun fjerne de otte domer uden på tårnet, samt en 80 meter høj mast og antenner. Ejendommen forventes overdraget til sommer. ■

LÆS FLERE NYHEDER, GÅ I DYBDEN MED FOKUSOMRÅDER ELLER SE VIDEOER PÅ FORSVARET.DK

.....

Mandskabsvogne testes

MANDSKABSVOGNE: Forsvaret har nu udvalgt fem kandidater, der alle forventes at kunne leve op til de krav, som stilles til en ny dansk pansret mandskabsvogn. Den nye mandskabsvogn, der skal have et højt beskyttelsesniveau, et stort udviklingspotentiale, samtidig med at den skal kunne leveres i seks forskellige udgaver: Infanteri, kommandostation, ingeniør, ambulance, mekaniker og mortér. Næste skridt i udvælgelsen er et 17 ugers testprogram. Om den nye pansrede mandskabsvogn skal være med hjul eller bælter, vil afhænge af de kommende afprøvninger og tests. ■

Godt gået Willemoes

TAK: Rosende ord og klapsalver mødte besætningen på Peter Willemoes, da fregatten midt i marts lå ved kaj i København. Rederiet Torm havde undtagelsesvist fået lov at byde på vin og kransekage, og dermed sige mange tak for besætningens indsats under piratangrebet mod Torm Kristina den 15. december i Det Indiske Ocean. Også forsvarsminister Nick Hækkerup og daværende chef for SOK, kontreadmiral, Finn Hansen roste besætningens indsats. ■

Fly godkendt

TRANSPORT: Small Planet Airlines er klar til at flyve danske soldater til Afghanistan, efter en planlagt flyvning blev aflyst i begyndelsen af april. Forvirringen opstod efter en artikel i et internetmagasin, der hævdede, at flyselskabet ikke lever op til internationale sikkerhedsstandarder. Forsvaret har kontrolleret selskabets certificeringer og piloternes træningsmanualer og konstateret, at Small Planet Airlines flyver efter internationale (europæiske) flystandarder og sikkerhedscertificeringer, samt at piloterne har den erfaring, som forsvaret kræver. ■

Unikke medaljer

MEDALJER: FN Museet har åbnet sæsonen med en unik medaljesamling og kan som det eneste museum i Danmark præsentere en komplet samling af de medaljer, som danske soldater kan modtage af forsvarsministeren og forsvaret. Helt enestående er, at samlingen indeholder Forsvarets Tapperhedskors, der kun er uddelt en gang. Også Den kgl. Belønningsmedalje i Guld med Krone, både fra H.M. Kong Frederik IX og H.M. Dronning Magrethe II indgår i samlingen. ■

Yellow Knight

Scenariet ligner Balkan. Danske Division (DDIV) er indsat med alle sine fem brigader. Opgaven lyder først på stabilisering, men overgår til angreb. Det udfordrer planlægningen og beslutningstagningen, og det er netop det, der er meningen.

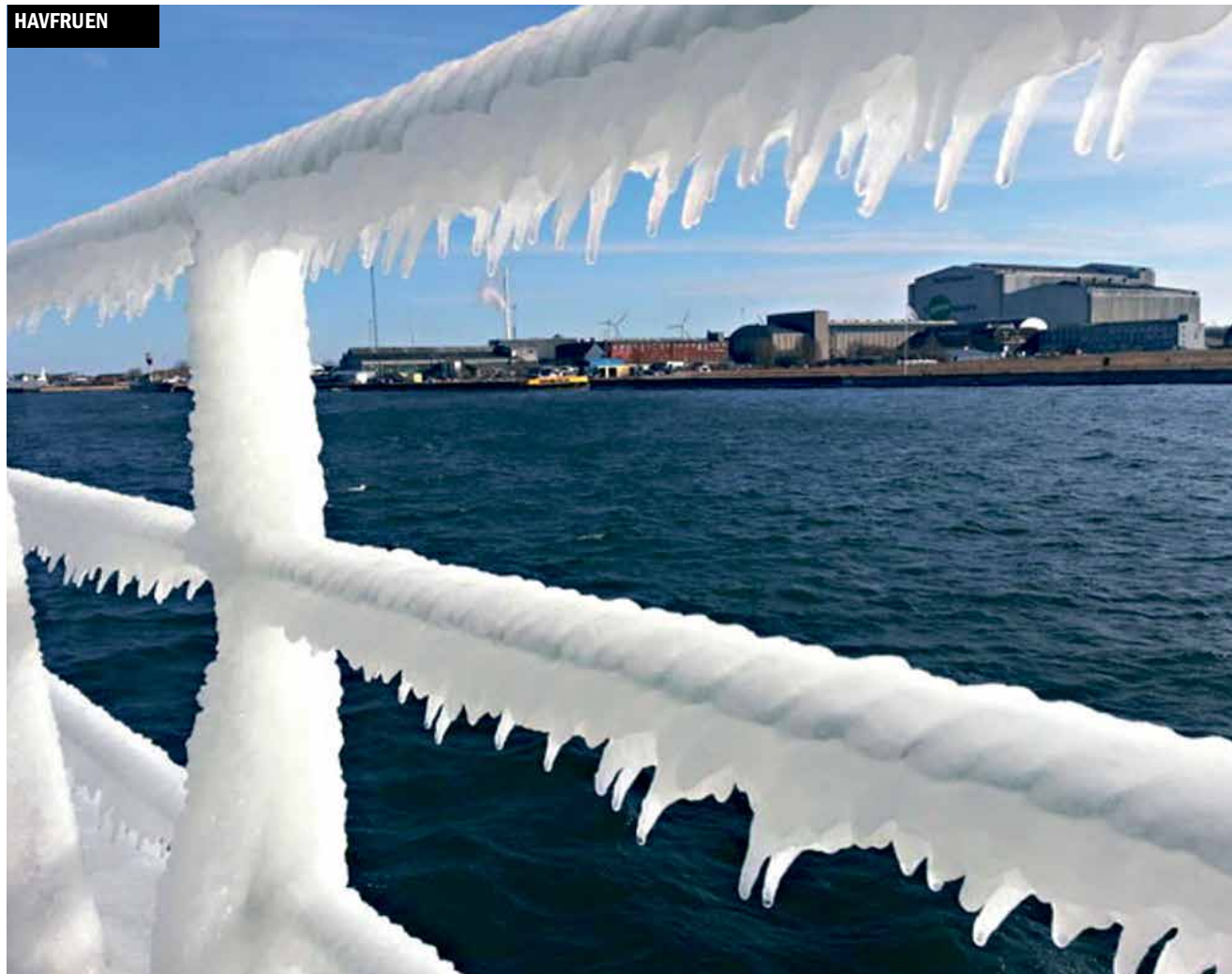
500 mand fordelt på fem brigader er i Oksbøl til DDIV's store stabsovelse Yellow Knight i april. Ud over I Brigade og II Brigade deltagere tre brigader fra hhv. Estland, Letland og Litauen, som er affilieret med DDIV. For den lettiske brigade skete det netop i forbindelse med afslutningen af øvelsen.

”
Det er meget vigtigt, at de civile organisationer bliver hørt, når man forbereder et væbnet indgreb i en konflikt.

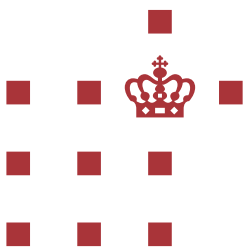
generalmajor Michael Lollesgaard
chef for Danske Division.

HAVFRUEN

Kold vinter

Patruljefartøjet Havfruen og dets besætning oplevede en sjælden kraftig overisning under en sejlads i marts fra Stubbekøbing til København. Vejret var af den friske vinteragtige slags med 14-16 sekundmeter vind fra nordøst, op til tre meter høje bølger og en temperatur lige under frysepunktet. I løbet af tre timer voksede ispanseret til ti centimeter på særligt udsatte steder. Foto: Havfruen

FBE NEDLÆGGER 126 STILLINGER

Implementeringen af forsvarsforliget medfører nedlæggelse af stillinger ved Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste.

AF FORSVARETS BYGNINGS- OG ETABLISSEMENTSTJENESTE

PERSONEL

Der bliver i 2013 nedlagt, hvad der svarer til 126 stillinger ud af samlet 1.656 stillinger, og stillingerne er fordelt over hele landet. Nedlæggelserne gennemføres ved en effektivisering af de centrale enheder i Hjørring, hvor 30 stillinger forsvinder, mens de resterende 96 findes ved de øvrige FBE-enheder over hele landet.

- Stillingsnedlæggelserne vil medføre afskedigelser. Det er altid trist at skulle sige farvel til gode

og kvalificerede medarbejdere, men vi har længe vidst, at det ville blive en af konsekvenserne af forsvarsforliget. Nu skal vores fokus være på at håndtere afskedigelserne på den bedst mulige måde for de berørte medarbejdere, siger FBE's direktør, Hans J. Høyer.

FBE vil søge at omplacere medarbejdere og herefter udnytte naturlig afgang samt indgå aftaler om frivillig fratræden. Afskedigelse af de medarbejdere, der ikke kan omplaceres med videre, forventes iværksat med udgangen af juni måned i år. ■

Hold 16 halveret

AFGHANISTAN: Det danske kontingent til Afghanistan bliver reduceret til cirka halvdelen fra næste ISAF Hold 16, som udsendes til august. Reduktionen kommer hovedsagelig til at omfatte infanterikompaniet med tilhørende kampstøttebidrag. På ISAF 16 vil der fortsat indgå en kampvognsdeling, en ammunitionsrydningssektion, sanitetsenheder og andre logistikenheder, stabsbidrag, samt specialstyrkebidraget (Task Force 7), der støtter uddannelsen af en specialpolitienhed i Lashkar Gah. ■

FOTO: HENRI HAMMER NICLASSEN

Chefskifte i HOK

CHEFSKIFTE: Generalmajor Per Ludvigsen besøger i disse uger hærens tjenestesteder rundt om i lande. Han tiltrådte efter den 2. april som chef for Hærens Operative Kommando, hvor han afløste generalmajor Agner Rokos. Han indledte besøgsrækken i Den Kongelige Livgarde og DANILOG i Vordingborg, og frem til udgangen af april vil samtlige hærens øvrige myndigheder få besøg af chefen med sin tiltrædelsesrunde og information om implementering af forsvarsforliget. Under sit besøg hos Ingeniørregimentet i Skive talte han blandt andet om de kommende besparelser.

- Ressourcerne bliver beskåret med cirka 15 procent – næsten tre milliarder kroner – og vi får ikke mere hær for færre penge, men vi kan få en anderledes hær, der ikke nødvendigvis behøver at blive ringere end den, vi kender. Det gælder om at anvende de tildelte ressourcer rigtigt, for en forkert anvendt krone kan ikke senere bruges som en rigtigt anvendt krone. Den mangler simpelthen, og så går det ud over noget, som vi også gerne ville have haft, sagde generalmajor Per Ludvigsen. Generalmajor Per Ludvigsen pointerede under sin tiltrædelsesparade, at de tildelte resurser skal bruges med omtanke, og at samarbejde mellem værnene og i hæren skal styrkes. Han slog fast, at kernen i al hærens virksomhed er personellet. ■

KOMMENTAR

Det er også det, Flyvevåbnet er sat i verden for

Det er ikke min opgave at have en holdning til, hvorvidt Operation Serval er en mission, som det danske forsvar skal være en del af. Men jeg kan konstatere, at vores deltagelse i Mali-missionen er som skræddersyet til vores taktiske transportfly. I en konflikt som denne med dynamiske fronter og højt tempo er det vigtigt at være yderst fleksibel og at kunne opretholde en høj grad af regelmæssighed. Opgaverne bliver løst med gode resultater, og jeg kan se, at kapaciteten er efterspurgt og udfylder en vigtig rolle for vores franske samarbejdspartnere.

Under mit besøg ved Hold 1 i februar oplevede jeg de vilkår, der bliver arbejdet under, og jeg var selv med på en af de meget lange arbejdsdage, der bliver tilbragt over det tilsyneladende endeløse centrale Afrika. Jeg oplevede også, hvor gnidningsløst vores folk arbejder sammen med deres franske kolleger. Der er blevet fløjet til pladser i det nordlige Mali, hvor der kort tid forinden har været kampe. Her har vi konstateret, at det at arbejde sammen med de franske hærstyrker er anderledes, men at det fungerer godt.

Deltagelsen i missionen krævede en hurtig deployering hjemmefra, og dermed fordres stor fleksibilitet fra medarbejderne ved Air Transport Wing. Jeg er meget imponeret over deres engagement. Mange på Hold 1 var næsten lige kommet hjem fra deployering til Afghanistan, men var alligevel klar til at tage af sted til Mali.

Flyvevåbnet rykker ud med kort varsel. Det er ikke noget, der er kommet af sig selv. Der har gennem de seneste 10 år konstant været fokus på at gøre Flyvevåbnet expeditionary, og nu kan vi se resultaterne af den indsats. Det hænger også sammen med den høje grad af professionalisme og de kompetencer, som medarbejderne har. Og det er godt at se, at vi ikke på nogen måde falder igennem, når vi sammenligner os med vores samarbejdspartnere - tværtimod.

Men når alt det positive er sagt, så må jeg også konstatere, at vi med den nuværende dimensionering af Air Transport Wing og de seneste års operationsmønster er nået til grænsen for, hvad medarbejderne i Aalborg med rimelighed kan forventes at holde til. Der er flere medarbejdere ved wingen, der over de sidste år har haft mere end 150 døgn om året i internationale operationer. Og dertil kommer den almindelige opgaveløsning og træning. Med en netop afsluttet fast udstationering i Afghanistan i 15 måneder, samtidig hermed i Mali i 3 måneder med en forlængelse på yderligere en måned samt opgaverne i Arktis og almindelig træning, at vi snart nået til det punkt, hvor Air Transport Wing trænger til en pause. ■

Læs artikler fra Mali på udlandssiderne.

Henrik Røboe Dam

generalmajor
chef for Flyvertaktisk Kommando

KOLOFON

FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF
FORSVARSKOMMANDOEN

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
PERNILLE HEBSSGAARD ROHDEMEIER
CHEF, KOMMUNIKATIONSAFDELINGEN, FKO

REDAKTØR
VICKIE LIND

FORSVARETS HOVEDREDAKTION
FORSVARSKOMMANDOENS
KOMMUNIKATIONSAFDELING
DANNESKIOLD-SAMSØES ALLÉ 1
1434 KØBENHAVN K

TELEFON +45 4567 3444
MAIL: HOVEDREDAKTIONEN@MIL.DK

OPLAG 29.600

TRYKKERI: ROSENDAHLS - SCHULTZ
FORSIDEFOTO: LARS SKJOLDAN, FTK
COPYRIGHT FORSVARET 2013
REDAKTION AFSLUTTET 9. APRIL

TEMA OVERSIGT

På tynd is
SIDE 5

Vi får det bedste
ud af situationen
SIDE 5

Fremtiden for Flå-
destation Korsør
SIDE 6

”

Vi og myndighederne arbejder lige nu på delplaner for, hvordan vi bedst muligt kan gennemføre de vedtagne beslutninger. Vi ved godt, at mange medarbejdere går og venter på afklaring, men vi kan ikke blive mere konkrete midt i arbejdsprocessen.

generalmajor Flemming Lentfer
chef for planlægningsstaben
i Forsvarskommandoen.

Mandag den 11. marts blev der truffet politisk beslutning om, hvilke kaserne og etableringer der skal afhændes.

- ▶ Sønderborg kaserne, Bülow's kaserne og Stensved kaserne lukkes og afhændes.
- ▶ Lejemålet på Odense kaserne opsiges.
- ▶ Hærens Sergentskole flyttes fra Sønderborg til Varde.
- ▶ Hærens enheder og elementer fra forsvarets funktionelle tjenester på Bülow's kaserne flyttes til Ryes kaserne i Fredericia.
- ▶ Haderslev kaserne fastholdes.
- ▶ Høvelte Kaserne bevares til Den Kongelige Livgarde.
- ▶ Dele af DANILOG flyttes – som indstillet – til Skrydstrup hhv. Karup, idet de resterende dele af det nuværende
- ▶ DANILOG fastholdes i Vordingborg. Endvidere undersøges mulighederne for etablering af hel eller delvis fælles ledelse og administration af logistiktropperne i Aalborg og Vordingborg.

PÅ VEJ MOD DET UKENDTE

Når Sønderborg kaserne lukker og slukker, og Hærens Sergentskole flytter til Varde, får det stor betydning for ansatte og deres pårørende.

TEKST OG FOTO: KARL ANDRÉ JUUL PEDERSEN

Jakob Dahl Grønning
Faglærer Grundlæggende Sergentuddannelse
Præcist hvornår Hærens Sergentskole flytter, ved endnu ingen, men når dagen oprinder, bliver det femte gang, Jakob Dahl Grønning oplever en kaserne lukning – konsekvenserne har dog aldrig været større.

Derhjemme har Jakob Dahl Grønning nemlig kone og to børn, og selv om børnene ikke er startet i skole og dermed ikke kommer til at mærke den store forandring, har det stadig konsekvenser for hans kone. - Det påvirker ikke børnene, men konen må sige sit job op. Hun er bankuddannet og vil gerne finde noget deltidsarbejde grundet børnene, men finder hun intet, må hun tage en periode på dagpenge.

Selv om det bliver en omvæltning at skulle hive teltpælene op og rykke hele familien til Varde, ser Jakob Dahl Grønning det dog som en positiv ting.

- Min klare forventning er, at uddannelsen bliver bedre med tiden. Vi skal lige vænne os til at være et nyt sted, men derefter skal det nok komme til at køre.

Florence Ejlertsen
Uddannelsesleder på køreskolen
Oprindeligt fra Frankrig og med ti år i den franske hær bag sig har Florence Ejlertsen ikke den store tilknytning til Sønderborg. Både hendes mand og hun selv arbejder på kaserne, og de flytter begge, hvis det skulle blive aktuelt. De har allerede forklaret børnene, hvordan tingene formentligt kommer til at se ud, og selv om de er kedede af at flytte, så forstår de godt situationen. - Vi har haft børnene med på ture fra Sønderborg til Varde for at vise dem, hvor langt der er at køre og dermed forklare dem, hvorfor vi nok er nødt til at flytte. De er naturligvis kedede af at flytte fra vennerne, men der er ingen vej udenom.

Florence Ejlertsen synes egentligt også, at det kan blive en god ting, at sergentskolen flytter til Varde.

- Jeg tror bestemt ikke, skolen bliver forringet, tværtimod. De fleste skal alligevel videre til kampskolen, som ligger tæt på i Oksebo.

Sten Kestenus
Ejendomsassistent, civil
Oprindeligt uddannet materielassistent hos Forsvarets Bygnings- og Etablismentstjeneste har Sten Kestenus været i forsvaret i 33 år, og som tjenestemand føler han sig ikke nervøs for at miste jobbet. Han er dog ikke i tvivl om, at han hellere ville blive i Sønderborg og eventuelt fortsætte med at holde opsyn på områdets skydebaner, som stadigvæk benyttes af både hjemmeforsvaret, politiet og civile skydeklubber.

- Jeg er modtagelig over for alt, jeg skal jo have brød på bordet. Det ville være tåbeligt at forlade forsvaret nu, jeg har jo kun godt ti år tilbage, til jeg kan gå på pension.

Uanset hvordan forsvarets kommende befaling kommer til at lyde, har familien dog besluttet at blive, hvor de er, hvorfor Sten Kestenus kommer til at pendle.

- Jeg kommer til at køre frem og tilbage, da min kone har arbejde her, og vi har tre børn at tage hensyn til. Desuden får vi sikkert endnu et forlig inden for få år, og så skal vi til hele balladen igen.

PÅ TYND IS

I 36 år har seniorsergent Jørn Hvenegaard Christiansen haft sin daglige gang på Vordingborg Kaserne. Det vil han gerne blive ved med, selv om han lige nu ikke kender sit arbejdssted de sidste syv år før pensionen.

AF KAREN DAHLIN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

VENTETID

- FC og forsvarsministeren har sagt, at de ikke vil glemme personalet. Jeg forventer, at det bliver efterlevet.

Sætningen bliver ikke sagt uden et ironisk glimt i øjet på den 53-årige seniorsergent, der har haft næsten hele sit arbejdsliv i Vordingborg kun med en lille afstikker på to år i det sønderjyske. Han har forståelse for den situation, som forsvaret står overfor. - Jeg er glad for forsvaret. Jeg har fået lov til at prøve næsten alt her. Selvfølgelig er det kedeligt, at vi skal skære ned, men jeg kan godt se, at det er nødvendigt.

Stor usikkerhed

Lige nu er usikkerheden stor for personalet i Vordingborg. De ved ikke, hvordan deres

fremtid kommer til at se ud, og hvornår der i det hele taget kommer en afklaring.

- Vi er glade for, at kasernen har overlevet. Men det betyder, at folk ikke går i gang med de store investeringer lige nu. Det gælder nu ikke for mig. Jeg har lige revet taget af huset for to dage siden.

Tjenestemænd er ikke sikret

Til at begynde med så det ud til, at det enten var Vordingborg eller Høvelte, der skulle nedlægges. Forsvarschef general Peter Bartram havde peget på Høvelte, men flaskehalsen vendte en tredje vej.

- Det er ikke en sovepude. Når politikerne kommer til, kan der ske hvad som helst, og det blev så også en tredje løsning.

Før i tiden betød en tjenestemandsansættelse en livslang tilknytning til den samme arbejdsplads. Risikoen for fyring var

nærmest lig nul, men det har ændret sig.

- Det er ikke noget, der er helligt, heller ikke for os tjenestemænd. Men jeg må indrømme, at det sidste, vi tjenestemænd regnede med, var, at det blev et problem, om vi overhovedet kunne få lov til at fortsætte i vores stillinger.

Jørn Hvenegaard Christiansen har da også fået bekymrede spørgsmål fra sin datter og venner og bekendte, om hvad der skal ske arbejdsmæssigt for ham. Spørgsmål som han ikke kan svare på foreløbig.

- Jeg arbejder på at blive her, men jeg ved ikke, hvor meget indflydelse jeg har. Lige nu må jeg vente på en afklaring af, hvem der skal være her, og så må jeg jo bare søge jobbet.

Snart på pension

Jørn Hvenegaard Christiansen har små

syv år tilbage, før han går på pension. Hans pension bliver større, hvis han bliver tiden ud i forsvaret – et stærk incitament for ikke at forlade en arbejdsplads, som han i forvejen er meget glad for.

- Jeg er klar til at tage til Jylland i en periode, men ikke mere end et år, og jeg vil ikke flytte adresse. Det er ikke tiden til at sælge fast ejendom lige nu, så det vil være penge ud af lommen. Så må jeg finde ud af, hvad jeg gør de sidste år. Det er et pres.

Han oplever, at kasernens medarbejdere er positive og løser deres opgaver, men den usikre situation fylder meget.

- Vi har prøvet noget lignende før, men det her er godt nok sorte skyer. Lige nu går vi på isen, men vi ved ikke, hvor tynd den er. Jeg venter bare på at få fast grund under fødderne igen. ■

VI FÅR DET BEDSTE UD AF SITUATIONEN

Et nyistandsat hus, en uge gammel baby og venner og familie tæt på. Sergentparret havde indstillet sig på at blive i Vordingborg, men det kan forliget ændre på.

TEKST OG FOTO: KAREN DAHLIN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

STANDBY

Sollyset vælter ind af vinduerne i huset i Stensved. Sergent Tanja Æbelø sidder i den lyse lædersofa med sin og kæresten oversergent Michael Mogensens syv dage gamle søn.

- Hvis vi skal flytte til Jylland, skal vi væk fra vores arbejdsplads, venner og familie. I begyndelsen snakkede vi meget om, vi skulle flytte til Jylland, for der er arbejde til os. Men så kom vi til at se på de ting, vi har her. Et helt ombygget hus, familie og nære venner, siger Michael Mogensens.

En flytning er ikke det, der står øverst på ønskesedlen. Parret har allerede flyttet tre gange de seneste to år.

- Vi havde håbet, at det var her, vi skulle være, men vi vidste også, at det kunne komme. Hvis Michael bliver befalet et sted hen, må vi tage den derfra, siger Tanja Æbelø.

For der er ingen tvivl om, at de er rigtig glade for deres arbejdsplads, og en flytning til Jylland er måske lidt nemmere for dem end så mange andre i samme situation: Michael har en K60, og Tanja skal ikke ud og søge civilt arbejde. De har ikke børn i skole og institution, Tanja har familie i Jylland, og huset skal nok blive solgt, hvis det har den rigtige pris. Men usikkerheden er belastende.

- Det, der rumsterer mest for mig, er, hvornår bolden skal spilles, så vi kan komme til at handle. Hvis bare vi kunne få et svar. Som far og familiemenneske ville jeg gerne træffe en beslutning nu, om vi skal flytte eller ej. Men arbejdsmæssigt har jeg forståelse for, at jeg kan blive befalet af sted for at få tingene til at hænge sammen, siger Michael Mogensens.

Holder med de bedste rygter

Der har været mange rygter på kasernen, og det er ivrigt blevet gættet om, hvem, der skal blive og hvem, der skal væk.

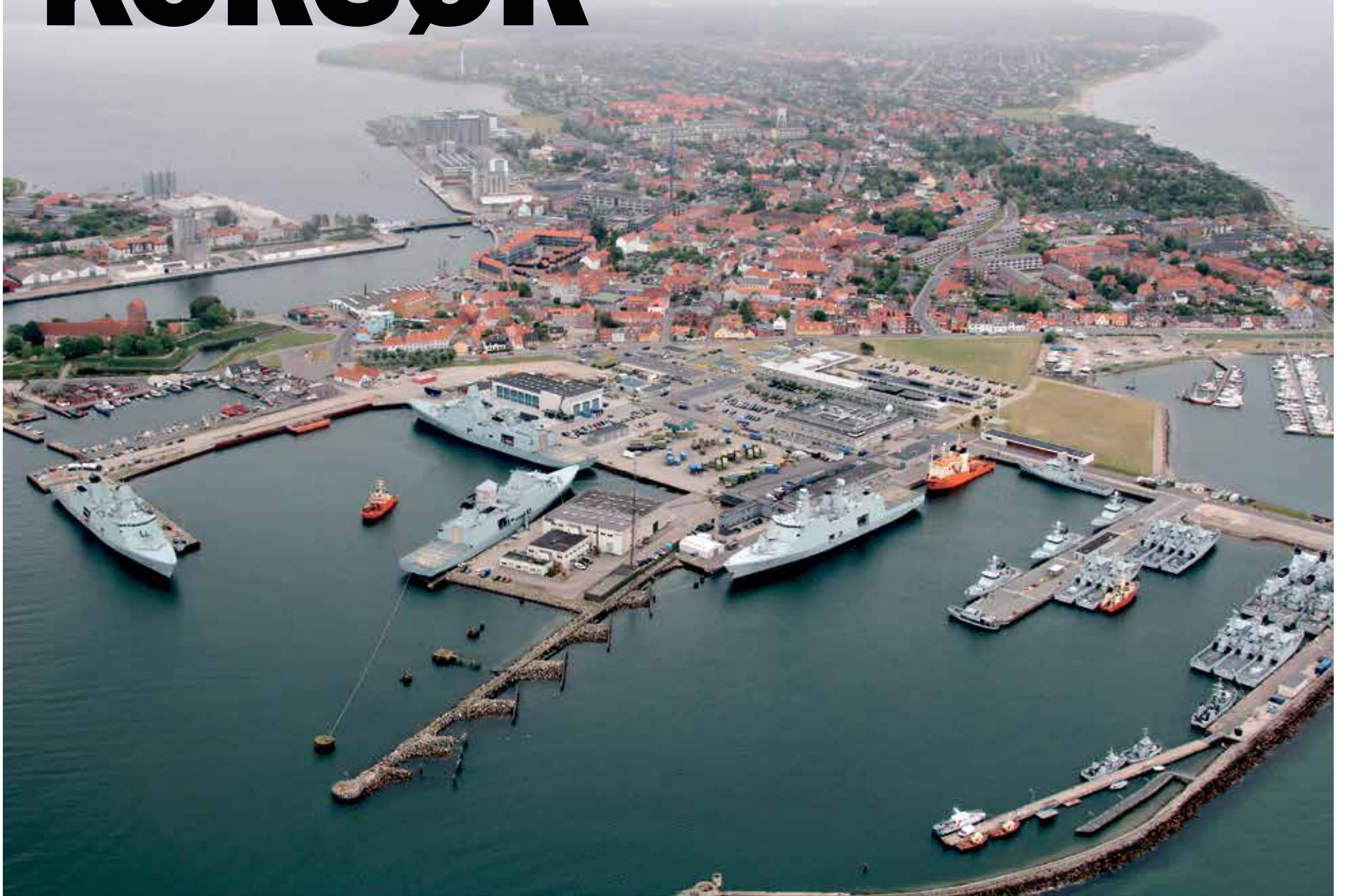
- Da det hele begyndte, blev vi enige om først at tage stilling, når vi ved noget. Vi prøver på at lade rygterne ligge, siger Tanja Æbelø.

Men det er nemmere sagt end gjort, selv om parret mener, at stemningen er i orden, og at folk generelt er gode til at mane rygter i jorden. - Vi har en tendens til at brygge videre på, hvad der skal ske, og det er da svært ikke at lade sig rive med rygter. Jeg vælger nu de rygter ud, som jeg bedst kan lide, og jeg mister ikke en nattesøvn på det, siger Michael Mogensens.

Uanset om parret rykker teltpælene op og flytter til Jylland eller om det viser sig, at der er plads til dem begge i Vordingborg, så tager de det, som det kommer.

- Det har ikke rykket ved min moral, siger Tanja Æbelø. ■

FREMTIDEN FOR FLÅDESTATION KORSØR

Der blev hejst kommando på Flådestation Korsør i 1960. Tre år senere stod hele anlægget færdig. Der er cirka 1.050 ansatte i de myndigheder, der er hjemmehørende på flådestationen.
Foto: Flådestation Korsør

Fremtiden for Flådestation Korsør blev debatteret til det sidste. Flådestationen er her endnu, men i forligsteksten står en sætning, som sætter tanker i gang.

AF PERNILLE KROER / SOK

KORSØR De politiske forhandlinger om etableringen er på plads. Flådestation Korsør skal ikke lukkes under dette forlig. Men i forligsteksten fremgår det, at der ikke må gennemføres større ny- og anlægsinvesteringer på Flådestation Korsør. Formuleringen har sat tanker i gang blandt de godt 1.000 medarbejdere på flådestationen.

- Det var da noget af en mavepuster, at Korsør i forligsteksten blev nævnt så specifikt som den eneste. Vi har set alvoren nu, selv om vi næsten er blevet immune over for rygter om lukning. De første rygter var i 1965, siger kommandør Lars Gullaksen, der er chef for OPLOG Korsør.

Personligt tror han på, at flådestationen vil overleve næ-

ste forlig. Optimismen bygger han på, at det netop er Flådestation Korsør, der har den store viden, der skal til for at støtte den teknologiske, materielmæssige og uddannelsesmæssige udvikling af fregatterne og støtteskibene. For ham er det afgørende, at søværnet fortsat skal fungere, og for at det skal kunne lade sig gøre, er der brug for Flådestation Korsør, mener han.

- Udfordringen er ikke at holde skibene sejlene, men at udnytte potentialet, så de kan dét, som moderne krigsskibe skal kunne. Det kan vi her, så det nytter ikke at lukke Flådestation Korsør, mener Lars Gullaksen.

Livet går jo videre

Claus Aage Maibøll, der er marinespecialist på flådestationen, fortæller, at snakken ved frokostbordet i de sene-

ste måneder selvfølgelig har handlet om usikkerheden om fremtiden. Nu handler den mere om de omkring 50 årsværk, der skal spares på arbejdspladsen, og om, hvad der sker ved næste forlig.

- Mange har været med til at flytte ud fra Holmen, så vi ved jo godt, hvad der sker, hvis vi lige pludselig skal arbejde med noget andet. Og vi er forberedte på det, hvis vi en dag skal vinke farvel til gode kollegaer, hvoraf mange af os har arbejdet sammen i mange år. Men livet går jo videre, siger marinespecialisten, der ikke lader sig slå ud af den grund.

-Jeg er stadig fuld af fortrosthed. Jeg tolker det sådan, at man nu vil have lidt ro om det her. Så kan det være, at det ser anderledes ud om to år. Men det er da møgirriterende, at vi nu igen skal gå i et vakuum og vente, slutter Claus Aage Maibøll. ■

Der skal skrues en hel del i den gamle motor, før den snurrer lystigt igen. Men Trine er forelsket i sin Diamond, og derfor får den virkelig en kærlig hånd helt ind i motorblokken. Fotos: Kaj-Ivan Bæk/ HOK

Trine er også HBU-soldat, og hun deltager på lige fod med sine kammerater i den almindelige grundlæggende soldateruddannelse. Her er Trine til undervisning i førstehjælp på dragonkasernen.

Trines Diamond er lige nu rustred, men det varer ikke længe, før den kan sprøjtelakeres i sin oprindelige armygrønne farve.

DIAMONDS ARE A GIRLS BEST FRIEND

Diamanter er normalt noget, man hænger på kvinder, men det kan også været noget, som i hvert tilfælde én kvinde hænger på – mød rekrutten Trines møde med en kranvogn fra 1951

AF KIM LEERHØY / FORMAND JDR VETERANPANSERFORENING

MEKANIKER I "Diamonds Are a Girl's Best Friend", sang Marilyn Monroe i 1953. Den sang kunne Trine Molbech Pedersen også have sunget, men da hun kun er 30 år, var hun langt fra født, da Marilyn priste sine "Diamonds". Det er til gengæld en Diamond, som er blevet Trine's øjsten.

Trine er udlært lastvognsmekaniker, og har efter eget udsagn altid været fascineret af mekanik og store køretøjer. Jo større, jo bedre. Læretiden blev gennemført på hjulkøretøjsværkstedet på Skive Kaserne. I den periode var hun til al overflod omgivet af store køretøjer, idet hun blandt andet servicede de store lastvogne og blokvogne, som ved Svær Transportdeling på dragonkasernen flytter rundt på Jydske Dragonregiments 63 tons tunge Leopard 2 kampvogne.

Genvej til veteranpanser

Trine fik sig hurtigt et godt navn ved personellet ved transportdelingen, som

var svært imponerede af hendes evner som lastvognsmekaniker.

I tilknytning til Svær Transportdelings garageanlæg på dragonkasernen ligger også Jydske Dragonregiments Veteranpanserforening. Foreningen er faktisk en civil forening, men har i samarbejde med blandt andre Tøjhusmuseet det virke at restaurere og vedligeholde nogle af de historiske køretøjer, som har gjort tjeneste ved Jydske Dragonregiment.

Foreningen forvalter en udvalgt samling af nu udfasede kampvogne, pansrede mandskabsvogne, hjulkøretøjer, med videre. Trines gode ry som mekaniker var efterhånden kommet omkring på dragonkasernen, så da Trine på et tidspunkt var på besøg, blev hun spurgt, om hun ikke kunne have lyst til at bruge sine evner på et af Veteranpanserforeningens projekter. Trines prompte svar var, at skulle der være bare ét eneste gammelt køretøj, som hun ville være parat til at kaste sin kærlighed over, så kunne det kun være en amerikansk Diamond T 969A kranvogn. Den særlige

Diamond model blev konstrueret under 2. Verdenskrig i USA og blev fra 1951 leveret til den danske hær, som del af den amerikanske våbenhjælp.

Trines bemærkning udløste kun et skævt smil fra Veteranpanserforeningens garagemester, som kunne svare, at så var det da yderst heldigt, at foreningen blot få dage i forvejen havde modtaget lige netop sådan en Diamond til restaurering fra Tøjhusmuseet. Og så var Trine parat til duet med Marilyn.

Blev rekrut

Selv om Veteranpanserforeningen på sin hjemmeside skriver, at alle uanset baggrund er velkomne i foreningen, så var der indtil da kun en lille håndfuld kvindelige medlemmer i foreningen. Så det var med slet sløret nysgerrighed, at Trines aktiviteter på Diamond'en blev iagttaget.

Hvad der måtte have været af skepsis i hjørnerne, blev dog hurtigt afløst af stor respekt. Trine gjorde på meget kort tid store fremskridt med projektet. Så

store, at Diamond'en inden længe er klar til at få sig et nyt lag olivengrøn maling. Målet er, at den skal kunne fremvises på Veteranpanserforeningens træf, "Classic Military Show", som holdes i Finderup Øvelsesterræn, 23. -25. august i år.

Rekrut Trine

Efter eget valg har Trine dog måske gjort det en smule vanskeligere for sig selv at nå det mål. I februar i år startede hun nemlig som værnepligtig ved Jydske Dragonregiment. - Jeg har gennem flere år hørt på rigtig mange soldaterhistorier, så nu besluttede jeg mig for at finde ud af, om der var sandhed i nogle af dem, siger Trine med et smil.

Så frem til udgangen af maj er Trine forvandlet til dragon "Hvidbjerg". Ved Jydske Dragonregiment bevarer man jo traditionen om, at menige dragoner navngives efter deres fødested. Efter maj fortsættes dog igen arbejdet med at bevare den anden vigtig del af regimentets historie – Trines Diamond. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
HENRIK MORTENSEN
HENRIK.MORTENSEN@MIL.DK

100 års jubilæum

JUBILÆUM: Danmarks største soldater- og orlogsförening, Danmarks Marineforening, runder 100 år den 30. april 2013. Det fejres året rundt i de 78 lokalafdelinger. Hovedaktiviteten er dog sendemandsmødet i København den 27. april samt jubilæumsreceptionen den 30. april. Den 27. april vil der lørdag formiddag være andagt i Holmens Kirke med deltagelse af forsvarrets øverste ledelse og medlemmer fra Kongehuset samt en march gennem det centrale København. Den 30. april vil der være reception på fregatten Peter Willemoes, der lægger til ved Amaliekaen i København. ■

Solcelleanlæg indviet

MILJØ: Den 20. marts blev det nye 2.300 kvadratmeter store solcelleanlæg indviet i Skive Kaserne. Med det nye solcelleanlæg bliver energiforbruget på kaserne reduceret med omkring 10 %, da anlægget forventes at producere 335.000 kWh.

For blot to måneder siden indviede forsvarret et næsten ligeså stort solcelleanlæg på Almegård Kaserne på Bornholm. Med anlægget i Skive er forsvarret tæt på målet for 2013. Målet er, at 5.000 m² solcelleanlæg er installeret og taget i brug. ■

Følg de nye regler for jagt på forsvaret.dk/fbe og fiin.....

NYE REGLER FOR JAGT

De nye retningslinjer for jagt- og vildtforvaltning på Forsvarsministeriets arealer er nu på plads.

AF CARSTEN RANDERS / FBE

JAGT Efter ønsker fra Forsvarsministeriet har Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste (FBE), i samarbejde med andre interessenter i og uden for forsvarret, udarbejdet de nye retningslinjer for jagt- og vildtforvaltning på Forsvarsministeriets arealer. Den fremtidige jagt- og vildtforvaltning baseres på udlejning af jagt, ydelser fra eksterne leverandører samt udlægning af jagtfrie arealer.

I takt med, at områderne udbydes, vil den nuværende opgaveoverdragelse ved jagtofficer m.fl. blive forandret. - Jeg er

glad for, at der nu er kommet afklaring på området. Det har været efterspurgt i brede kredse i det seneste års tid. Den samlede løsning er afbalanceret i forhold til den militære brug af arealerne, naturbeskyttelse, offentlighedens rekreative brug og økonomi. Der gennemføres generelt en mindre intensiv jagt end tidligere, siger Boie Skov Frederiksen, der er chef for Miljø- og energiafdelingen i FBE.

16.000 hektar lejes ud

Processen med udlejning af jagt begynder nu, den udbydes dog over perioden 2013-2014 og det vil ske på 16.000 hektar eller 55

Forsvaret er med til at holde vildtbestanden i Danmark nede.

procent af det samlede areal. Noget bliver udlejet til private jagtkonsortier, mens andet forventes at blive ved en eksternt leverandør - det gælder eksempelvis Oksbøl.

De jagtfrie arealer kommer til at udgøre ca. 33 procent af det samlede areal, hvoraf de 10 procent er en række mindre arealer på under 50 hektar. De øvrige 23 procent eller 6.600 hektar er ti større sammenhængende arealer - eksempelvis Hevring Skydeterræn, Hyby Fælled Øvelsesplads og dele af Jægerspris Skydeterræn.

- Det vil dog fortsat være muligt for Forsvarsministeriet at afholde enkelte jagter

af repræsentativ karakter og nyjægerjagter, fortæller Boie Skov Frederiksen.

Flyvestationer har selv ansvaret

De resterende arealer på ca. 12 procent af det samlede areal er de indhegnede arealer på flyvestationerne, hvor flyvesikkerheden har højeste prioritet. Ansvar for en målrettet regulering af vildt på flyvestationerne placeres derfor under den militære chef for flyvesikkerheden.

Der vil inden for nærmeste fremtid blive lagt mere detaljeret information på forsvaret.dk og intranettet. ■

AF BERIT UDBYE / SOK

ØVELSE Fire personer er faldet over bord fra hurtigfærgen Stena Carismas dæk. Nu tæller hvert minut.

I et lille aflukke sidder sergent Camilla Scharla foran en konsol med instrumenter fra en skibsbro. Blikket er fast rettet mod en skærm, der viser et computerskabt hav. Hun leder sammen med sin makker efter de nødstedte personer mellem bølgerne. I tre identisk udstyrede rum sidder kurssets og eftersøgningens øvrige deltagere.

Der er dømt Search and Rescue (SAR)-øvelse på Søværnets Taktikkursus. Øvelses-scenariet er et slagsmål mellem fire berusede fodboldbøller på hurtigfærgen Stena Carismas dæk.

Færgen skyder en fart af 35 knob, da den første bølge ryger i vandet. Til hans uheld bliver ingen alarmeret, og det tumultagtige slagsmål stopper først, da de sidste tre mænd, én for én, er faldet over bord.

På kogepunktet

Stena Carismas kaptajn alarmerer Søværnets Operative Kommando, vender skibet 180° og sejler i sit eget kølvand i håbet om at finde overlevende.

Nu skal redningsfolkene arbejde hurtigt. Parret, der har rollen som On Scene Coordinator, fastlægger søgemønster, fordeler opgaver og kontakter redningshelikopterens mandskab. 'On Scene Coordinator' er betegnelsen for den enhed, skib eller helikopter, der leder SAR-

UNDER PRES

Sker der en ulykke på havet, kan flere enheder og en helikopter blive involveret. Mens uret tikker, og liv kan være på spil, skal enhedernes indsats i redningsaktionen koordineres.

Sergent Camilla Scharla deltager på On Scene Coordinator-kurset på Søværnets Taktikkursus. Foto: Berit Udbye

operationen på ulykkesstedet.

- Vi stresser med vilje kursisterne under øvelserne. Vi holder dem hele tiden på kogepunktet. På den måde lærer de deres grænser at kende. Derudover lærer kurssets deltagere også hinanden at kende som et team, siger orlogskaptajn Anders A. Møller.

Sværhedsgraden stiger

Søværnets Taktikkursus underviser blandt andet i håndtering af SAR, Search and Rescue.

Som instruktør på Søværnets Taktikkursus er det Anders A. Møller, der styrer dagens simulerede SAR-øvelse og vælger, hvilke udfordringer kursisterne udsættes for. - Øvelserne stiger i sværhedsgrad i løbet af den uge, kurset varer, og opdager jeg,

at kursisterne har godt styr på redningen, ændrer jeg nogle parametre, siger Anders A. Møller.

Han kan eksempelvis øge vindstyrke og bølgehøjde i det område, hvor kursisterne leder efter den første nødstedte fodboldbølge.

Sergent Camilla Scharla og hendes makker gennemsejler det område af søgefeltet, de har fået ansvar for.

- Det, jeg lærer på kurset, kan jeg bruge ude på skibet. Jeg kommer ikke til at være ansvarlig for en SAR, men jeg kan være med til at give gode input til dem, der styrer redningen, siger sergent Camilla Scharla, der til dagligt gør tjeneste på et af Nordatlantens inspektionsskibe. ■

7
ansøgere blev optaget
til Sirius i 2012

Jydske Dragonregiment på udstilling

KUNST: Holstebro Museum inviterede lørdag den 23. marts til åbning af kunstudstillingen 'KRIG, KUNST OG DANMARK'. På udstillingen tager syv danske kunstnere pulsen på den danske krigsindsats. De syv kunstnere er Niels Bonde, Peter Carlsen, Claus Carstensen, Simone Aaberg Kærn, Martin Nore, Henrik Saxgren og Morten Schelde.

Udstillingen er støttet af Holstebro Kommune og er lavet på initiativ af kurator Elizabeth Porsing i samarbejde med Holstebro Museum og Jydske Dragonregiment. Udstillingen kan ses frem til den 30. juni 2013. ■

Foto: www.holstebro-museum.dk

Læs mere på www.forsvaret.dk/uddannelser

SNEBEREDSKABET SAT IND

Totalforsvarsregion Sjælland havde udstationeret 12 PMV'er og otte MAN-lastvogne i små 36 timer. Her er det en af PMV'erne fra Gardehusarregimentet, der nok var klar, men ikke kom ud i en rigtig assistance-situation. Foto: Hans Arne Niclassen.

Selv om de varslede snestorme ikke blev så voldsomme, som flere medier blæste dem op til, var der alligevel brug for forsvarets pansrede og hjulbårne køretøjer i flere egne af landet.

AF KAJ-IVAN BÆK / HOK

SNEBEREDSKAB Den danske befolkning blev midt i marts varslet om årtiers værste snestorm var i anmarch. Ifølge flere medier ville den begrave landet i en tilstand, der ville gøre Fimbul-vinteren fra den nordiske mytologi rangen stridig i strengthed. Belært af tidligere snefald iværksatte en række politikredse derfor i samarbejde med de tre totalforsvarsregioner i god tid dele af sneberedskabet, så man kunne reagere hurtigt, når det blev alvor.

Det betød, at en række Falck stationer og kommunale hjemmeplejere blev tilbudt pansrede mandskabsvogne,

MAN-lastvogne og enkelte firehjulstrukne terrængående køretøjer. Alle køretøjerne var på plads, da den varslede snestorm ramte sydhavsøerne, Sydsjælland, Bornholm og visse dele af Østjylland.

Under vejs til Danmark havde stormen dog både mistet styrke og retning, så bortset fra et par døgn, hvor snepløve og andet rydningsgrej var på landevejene, blev trækket på forsvarets køretøjer langt mindre end forventet. De fleste af beredskabskøretøjerne kunne således returnere til garnisonerne i løbet af et par dage. Da snevejret ikke var helt hørt op, blev nogle af beredskaberne dog opretholdt i garnison. ■

Ny reklamefilm for specialstyrkerne

REKRUTTERING: - Hvis du falder igennem isen og mister alt - skal du ku' gå 100 km på ski. Det har jeg prøvet - det tog 23 timer.

Sådan lyder det fra en af de to medvirkende i rekrutteringsfilmen til specialstyrkerne, som Forsvarets Rekruttering barsler med i forbindelse med en rekrutteringskampagne i maj. Filmen skal være med til at skaffe 365 ansøgninger til de i alt cirka 73 ledige uddannelsespladser i specialstyrkerne - Frømandskorpset, Jægerkorpset og Slædepatruljen Sirius - inden ansøgningsfristen den 1. juni 2013.

Omdrejningspunkt er Slædepatruljen Sirius, men der er lagt vægt på at vise de fælles karakteristika for alle specialstyrkerne. Filmen tegner et billede af de ekstreme forhold, de fysiske og mentalt krævende opgaver, fællesskabet og den store individuelle præstation. Samtidig kastes der lys på den nordiske og arktiske del af forsvarets opgaver.

Helt tæt på

Filmen følger Brian og Tobias, der udgør to af de fem kandidater, der til sommer drager to år til Grønland som hundeførere i Slædepatruljen Sirius. I februar afprøvede Brian og Tobias på en træningstur til Mestersvig, hvad de hidtil har lært på deres uddannelse, og filmen følger dem før og efter turen.

For at undgå at skulle sende et helt filmhold til Grønland, blev kandidaterne til Sirius udstyret med et lille bærbart kamera, så de undervejs i træningen i det arktiske miljø kunne optage sekvenser af deres første møde med den virkelighed, der venter dem der.

Udover en film om specialstyrkerne produceres der i år ligeledes en film om de faglærte uddannelser og det tekniske univers i forsvaret, fortalt gennem Karim, der er flymekaniker på Flyvestation Skrydstrup.

Filmene produceres til visning på tv, biograf og onlinemedier og vil være tilgængelige på forsvaret.dk/uddannelser og andre relevante hjemmesider. ■

FAKTA

Jægerkorpset søger 50 nye kandidater, Frømandskorpset søger 15 og Slædepatruljen Sirius søger syv nye kandidater i 2013. Antallet af kandidater skal ganges med fem for at opfylde behovet for ansøgninger på grund af de særlige adgangskrav til de tre uddannelser. Adgangskravene til de tre uddannelser varierer. Optagelse i Jægerkorpset kræver forudgående basisuddannelse samt HRU. Siriuspatruljen kræver en basisuddannelse, mens Frømandskorpset ikke kræver en forudgående militær uddannelse. En stor del af målgruppen til Jægerkorpsets pladser vil være hjemsendte soldater.

OVERBLIK / OPERATION SERVAL

Tirsdag den 15. januar gav Folketinget grønt lys for, at forsvaret kan udsende et bidrag til støtte for den franske militære operation i det nordlige Mali. Det danske bidrag består af et af flyvevåbnets Hercules transportfly og i alt op til 40 personer – piloter, øvrige besætningsmedlemmer, teknikere, andet støttepersonel og forbindelsesofficerer.

Den militære indsats i Mali gennemføres efter en beslutning i FNs sikkerhedsråd og efter anmodning fra Malis præsident. I forbindelse med operationen skal det danske fly løse transportopgaver. Det kan omfatte transport af personer og materiel i form af køretøjer, reservedele og ammunition til brug for operationen.

Det er den franske styrke, der tildeler det danske fly opgaver. Folketinget har ikke pålagt det danske fly særlige begrænsninger i forhold til hvem og hvad, der kan medbringes eller hvilke lande, som det danske fly kan lande i og lette fra.

Ud over Danmark støtter også USA, Storbritannien, Belgien og Tyskland den franske operation i Mali.

LILLE BIDRAG – STOR INDSATS

Der bliver stadig fløjet på livet løs i Mali. Bidraget er blevet forlænget, og tilbagemeldingerne fra samarbejdspartnerne er positive.

TEKST OG FOTO: LARS SKJOLDAN / FTK

MALI Vi har kort sagt kunnet levere operativ logistik lige nøjagtig der, hvor franskmændene har haft brug for det. Det har de andre lande ikke kunnet.

Det er ifølge chefen for Air Transport Wings bidrag til indsatsen i Mali, Bjørn Bayer, den simpleste måde at beskrive den danske indsats på. Det er også grunden til, at det danske fly har været det, der er blevet kaldt på, når nye landingsbaner er blevet åbnet for trafik. For de fleste af de andre lande, der bidrager til indsatsen, er udsendt med strenge regler for, hvad de må flyve med.

- Det har gjort det langt nemmere for os at levere varen, for vi har sagt ja til alt. Det har

betydet, at vi har fløjet med alt fra granater til sæbe. Og fordi vi har sagt ja, har vi også været de første ud over franskmændene, der er fløjet til destinationer som Gao, Timbuktu, Mopti, Kidal og Tessalit.

Lange dage

Bidraget bestod i marts af 24 mand. Så godt som alle har på et eller andet tidspunkt været udsendt til Afghanistan, og nogle af dem har været det temmelig mange gange. Det er med andre ord nogle meget erfarne folk. Folk, der er vant til at arbejde sammen om netop denne opgave. Og flyet har været meget på vingerne.

Medarbejderne kommer ikke veludhvilede hjem fra missionen. I Afrika er afstandene noget anderledes end den mission, der er

blevet løst i Afghanistan. I gennemsnit er alle flyveture dobbelt så lange. Det har betydet, at de flyvende medarbejdere som regel har en arbejdsdag på den anden side af 12 timer. Derfor skal jordpersonellet arbejde meget tidligt på dagen – og så igen meget sent på dagen. Hvis der så er noget galt med flyet, når det kommer tilbage, så er der lange nætter i vente.

- De store afstande påvirker medarbejdernes arbejdsdage, men det imødegår vi med at lægge fridagene ind efter behov og i koordination med flyverens eftersyn, siger Bjørn Bayer.

Godt samarbejde

Det er en tilfreds chef, der kigger på resultaterne af det arbejde, der er blevet

løst indtil videre. Og han mener, at det skyldes godt samarbejde over hele linjen.

- Det her har fungeret så godt, fordi samarbejdet har været godt. Helt fra Folketinget og ministeriet til Forsvarskommandoen og Flyvertaktisk Kommando og helt ud til de enkelte medarbejdere ved Air Transport Wing har det fungeret rigtig godt. Det har det, fordi alle har været klar over, hvilken opgave vi skulle ud og løse, siger Bjørn Bayer. ■

Den danske Hercules på jorden i Tessalit. Der er over 40 grader varmt, og Saharas fine sand fylder luften. Når der bliver læsset af på denne måde foregår det med motorerne kørende.

FAKTA

Flyvevåbnet råder over fire C-130J-30 Hercules fly.

Det er et taktisk transportfly, som kan flyve i kampzoner og lande under vanskelige forhold.

Flyets topfart er 630 kilometer/t, og dets aktionsradius er 5.700 kilometer.

Herculesflyene hører til under Air Transport Wing Aalborg.

HÅRDT KLIMA

TEKST OG FOTO: LARS SKJOLDAN / FTK

MALI For RDAF C-130JB-583, som flyet, der er udstationeret i Mali og Senegal hedder, starter dagen på den franske flybase ved Dakars lufthavn. Der er omkring 23 grader klokken ni om formiddagen, og der står en behagelig brise ind fra Atlanterhavet.

Maintenance-folkene har allerede været i gang med de indledende øvelser til dagens arbejde i en lille time, når besætningen møder ind efter morgenbriefingen.

Efter opstarten sætter flyet i gang. Ud ad startbanen og op, op og op. Omkring de 26.000 fod, eller i cirka otte kilometers højde, lægger flyet sig til ro med knap 600 kilometer i timen. Udenfor er der i omegnen af 40 minusgrader, og der er altid vind. Forfra, bagfra eller fra siden. Det påvirker flyvningen, og maskinen retter til.

Fra plus 40 til minus 40 grader

Knap to timer senere glider flyet igen ned gennem de forskellige luftlag og lander stille og roligt i lufthavnen i Bamako, Malis hovedstad. Flyet er på ganske få minutter gået fra minus 40 til plus 40 grader. I Bamako blæser en frisk vind, der mest af alt føles som en hårtørrer, der er gået amok. Luften er tyk af støv, og de fire motorer suger både varmen og støvet igennem systemet.

I Bamako lastes flyet til turen til Tessalit i det nordøstlige hjørne af Mali, hvor de franske styrker fortsat har brug for forsyninger. Men landingsbanens tilstand påvirker mængden af gods, flyet kan medbringe. Det ender med, at man nøjes med at laste 6 tons gods, selv om man ved landing på almindelig bane under almindelige vejrforhold kan medbringe cirka det tredobbelte.

Igen letter flyet. Alle dele af maskinen bevæger sig igennem temperaturskalaen på cirka 80 grader. Fra at have airconditionlægget til at arbejde på højtryk for at besætningen i cockpittet ikke skal blive kogt af solens stråler, der står gennem vinduerne, skal der nu produceres varme, så loadmasterne i lastrummet ikke fryser fast.

- Temperaturforskellene er ikke et problem i sig

selv. Det er flyet bygget til. Men vi er på grænsen, når flyet står på jorden. Hvis ikke der er ekstern køling på, så kan flyet i princippet ikke holde til at køre i meget mere end en halv time i mere end 40 graders varme, forklarer Peter, som er en af de ni teknikere, der er med i Mali.

Landingsbane af grus

Landingsbanen i Tessalit er lavet af beton og ser ikke ud til at være blevet vedligeholdt i mange år. Midten af banen er slidt, revet op og hullet. Ved siden af betonbanen er der en grusbane. Hercules transportflyet er nærmest skabt til den slags baner, men der er grænser for, hvor ujævnt underlaget kan være, før flyet ikke er i stand til at lande. I dag har de franske soldater på stedet afgjort, at betonbanen ikke er i en stand, så der kan landes på den, og Herculesen lander på grusbanen. Det er en hård landing. Selv om piloterne sætter flyet så forsigtigt som muligt, så kan man alligevel mærke, hvordan affjedringen bliver trykket helt i bund og sluppet igen fire gange, inden flyets bremses kan få ved, og de knap 60 tons fly, brændstof, last og personel bremses fra omkring 200 kilometer i timen til stilstand på få sekunder.

Loadmasterne bruger de næste ti minutter på at køre lasten ud på kanten af rampen én palle ad gangen, og piloterne får flyet til at trille nogle meter frem, så pallen kan trække sig selv fri fra flyet og ned på det fine støv, der er blandet med sten i forskellige størrelser. Imens rejser Saharas sand sig omkring flyet i hårde vindstød, som stadig er omkring 40 grader varme.

Umiddelbart efter det danske fly er landet, lander et fransk Hercules på samme bane. De slipper knap så heldigt fra mødet med den ujævne bane. Da B-583 igen er i luften, må det danske fly blive tilbage med et punkteret dæk.

- Når flyene lander så hårdt på grus, så bliver små sten slynget op mod undersiden. Derfor er undersiden også belagt med et lag gummi, så flyet kan tåle en del - men ikke for evigt. Vi har allerede fået skiftet undersiden på to af de danske fly én gang, siger Peter. ■

Det er svært at beskrive de kræfter et Hercules transportfly bliver udsat for på en dag i Afrika, men når man prøver, giver man lidt af svaret på, hvorfor de nogle gange går i stykker

Billederne viser undersiden af flyet. Der sidder flere antenner, som bliver ramt af sten, sand og støv, når der bliver landet på grus. Antennerne bliver repareret så godt som muligt, men de skal næsten alle skiftes med jævne mellemrum.

OVERBLIK

REDIGERET AF
VICKIE LIND
VICKIE@FTV.DK

Værktøj til Serbiens flyvevåben

SERBIEN: 18 skabe med dansk flyværktøj gør nu gavn i Serbien. Som en del af sikkerhedssamarbejdet med tidligere østlande har Danmark doneret en stor mængde aflagt, men fuldt funktionsdygtigt flyværktøj fra Fighter Wing Skrydstrup til det serbiske flyvevåben.

- Et af serbernes største problemer var, at de manglede en masse værktøj til at reparere deres fly med. Faktisk var de helt nede på kun at have fem procent af det, de behøvede, så denne donation faldt i den grad på et tørt sted, fortæller Søren Morten Jensen, der er en af flyvevåbnets repræsentanter i sikkerhedssamarbejdet. Donationen bestod af 18 fulde skabe, ni tomme skabe og en lang række reservedele. ■

10

Danske kommunikationsspecialister er udstationeret i Tyrkiet

Se video fra turen til Mali på flyvevåbnets [facebookprofil](#) .....

KRIG PÅ AFRIKANSK

Operation Serval kører på højt niveau i Mali - med planlægning og logistiske udfordringer. Men det er alligevel anderledes at operere i Afrika.

TEKST OG FOTO: LARS SKJOLDAN / FTK

MALI Du har set hunden, ikke?

Det er ikke en sætning, man hører ofte i hovedtelefonerne, når fartøjschef og andenpilot taler sammen i forbindelse med, at de taxier deres fly ud til startbanen. Men sådan er Afrika.

Anderledes sikkerhed

Hunden i Dakars lufthavn er ikke et særsyn. Faktisk er der en del vilde hunde inde på området. Men hvor man i Danmark har folk ansat til at regulere vildt og fugle på flyvestationer, har man et anderledes afslappet forhold til flyvesikkerhed i Afrika.

- Der er blevet set geder og andre dyr på selve landingsbanerne

i både Gao og Kidal, og på et tidspunkt, da vi skulle lette fra Tessalit, kunne vi se to dromedarer, der løb langs banen, forklarer GOL, som er fartøjschef.

- Det er ikke rigtig noget, vi kan gøre noget ved. Vi gør det, at vi flyver hen over banen, før vi lander, så vi lige kan gøre opmærksom på, at vi kommer og sikre os, at banen er ryddet for dyr og køretøjer, siger TAE, som er andenpilot på flyet.

Store kontraster

Afrika er fremmed for de danske soldater på mange måder, men de fleste af dem er positive.

- Forleden havde Dakar den marokkanske konge på besøg. Det var tilsyneladende en årsag til fest, for alle, vi så, var klædt festligt på, og der var helt fantastisk mange mennesker, der var mødt op ude ved lufthavnen for at tage imod ham,

forklarer Palle, som er loadmaster på den danske Hercules.

På den korte køretur fra indkvarteringen til den base, som flyet står på, kommer soldaterne både forbi smukke villaer med fantastisk havudsigt og igennem slum, hvor der ikke synes at være nogen form for system i bebyggelserne.

- De mennesker, vi møder, er glade og imødekommende. Og selv dem, der ikke ser ud til at have noget som helst, er pæne i tøjet, smiler og er enormt gæstfrie, siger Palle.

Gæstfriheden er i det hele taget noget, de fleste af detachementets medarbejdere taler om.

- Jeg læste forleden, at Senegal ligger nummer fem på World Economic Forums liste over de mest venlige lande i verden. Det kan vi godt skrive under på, siger TAE. ■

Baltic Sarex: Maseevakuering ved Bornholm

ØVELSE: I dagene 13.-17. maj leder søværnet en europæisk søredningsøvelse, der foregår i farvandet omkring Bornholm. Fokus for Baltic Sarex er at udvikle samarbejdet mellem øvelsens ti deltagernationer, blandt andet ved at lære om hinandens kommandoforhold, og især ved at nationernes skibe og fly træner i at lede en søredning i de scenarier, som Maritimt Overvågnings Center Syd har planlagt.

Cirka 30 skibe samt otte fly og helikoptere deltager i øvelsen, hvilket gør Baltic Sarex til Europas største søredningsøvelse. Et af de meget realistiske scenarier, som deltagerne skal prøve redningskræfter med i år, er en synkende færge og en efterfølgende maseevakuering. Rederiet Færgeren har stillet færgen Povl Anker og dens besætning til rådighed. ■

15

danske militære FN-udsendte er i Sydsudan

Se internationalt nyt på nettet: natochannel.tv

FORSVARETS INTERNATIONALE ENGAGEMENT

1. APRIL 2013

UDSENDTE INTOPS - 1. APRIL	947
Afghanistan (HOK)	582
Afghanistan (FTK)	96
Adenbugten (SOK) ultimo oktober	151
Kosovo (HJV)	35
Mali	23
Tyrkiet	10
Baltikum (FTK)	44
Bahrain (SOK)	3
USA (HOK)	2
England (SOK)	1

FN-UDSENDTE	34
Afghanistan	1
Liberia	5
Mellemøsten	11
Sydsudan	15
Korea	2

NATO-UDSTATIONERINGER 276

FARLIG LANDING

Piloterne, der i starten af året begyndte omskolingen til at flyve Taktisk Troppe Transport (TTT), kommer til at bruge en del tid og træning på såkaldt brown-out træning.

AF KITT KRISTENSEN / FTK

USA Brown-out er landing i det meget fine og mel-lignende sand, som er overalt i Afghanistan. Det meledede sand betyder, at når helikopteren lægger an til landing, hvirvler den sandet op, og al sigtbarhed forsvinder. - Man kan ikke orientere sig. Og der skal ikke meget til før, at man er nede at røre med det ene hjul, eller man kommer til at 'slide en lille smule. Noget man ikke kan mærke, når man sidder

i helikopteren, og lige pludselig er den tippet om, væltet og destrueres fuldstændigt, forklarer Jegvan Holm-Søndergaard, der er pilot og i gang med TTT-træningen.

Flyvevåbnet vurderer, at den største risiko for, at det går galt et sted som i Afghanistan, ikke er, at man bliver skudt ned. Det er ved at lande forkert i brown-out.

Det er få steder i verden, at sandet egner sig til brown-out træning, og indtil videre er det besluttet, at TTT-piloterne skal træne i San Diego, USA. ■

THE AFGHAN WAY

Den vestlige træningsindsats i Afghanistan virker efter hensigten, men skal den afghanske hær løfte sikkerhedsopgaven efter 2014, skal det gøres efter afghanske standarder. Det konkluderer nyt forskningsprojekt.

AF RASMUS MELDGAARD / FAK

AFGHANISTAN Kapacitetsopbygningen af den afghanske hær har nu stået på i mere end tre år, og den vestlige exit nærmer sig med hastige skridt. Det store spørgsmål er derfor, om de afghanske sikkerhedsstyrker bliver klar til at varetage landets sikkerhed efter 2014, når FN-mandatet udløber.

For at komme svaret nærmere gennemførte projektforsker ved Center for Militærhistorie på Forsvarsakademiet, David Vestenskov, i slutningen af 2012 et feltstudium på de danske træningsmissioner i Camp Bastion og Camp Price i Afghanistan. Gennem samtaler med repræsentanter fra den afghanske hær (ANA) og danske soldater, der rådgiver afghanerne i forbindelse med uddannelsen af nye rekrutter, afdækker projektet, hvad der skal holde den afghanske hær sammen efter 2014. Et helt centralt spørgsmål i debatten om overdragelsen af landets sikkerhed til ANA og den civile kapacitetsopbygning.

Fremgang at spore

Selv om studiet på nuværende tidspunkt kun udgør et mindre pilotprojekt, giver det en række indikatorer på hvilken vej, pilen peger i forhold til afghanernes fremtidige sikkerhed.

- Jeg synes overordnet, at der er positive elementer at spore i forhold til ANA's mulighed for at varetage det overordnede sikkerhedsansvar efter 2014, siger projektforsker David Vestenskov.

Kaptajn Allan Leerholm, Jydske Dragonregiment, der har været udsendt som mentor ved den danske kapacitetsopbygningsenhed i Helmand, er enig i, at opbygningen af ANA går den rigtige vej. Han peger blandt andet på, at de nyuddannede rekrutter er overlegne i forhold til oprørsbevægelsen. - På trods af det forholdsvis korte basisforløb på ni uger er rekrutterne, når de kommer ud i enhederne, i stand til at kæmpe og vinde på kamppladsen. Det tegner positivt for udviklingen af ANA, siger Allan Leerholm.

Briter og amerikanere bekræfter positiv udvikling

Den positive udvikling har David Vestenskov også fået bekræftet af britiske og amerikanske instruktører ved ANA's 215. Helmand-korps, der aftager de afghanske rekrutter efter uddannelsen.

- Mine samtaler med briterne og amerikanerne viser, at rekrutterne er i stand

Skal træningsmissionerne i Camp Bastion og Camp Price i Afghanistan give mening i forhold til den afghanske hærs fremtidige virke, skal man acceptere, at tingene gøres "the afghan way". Foto: Forsvaret

til at nedkæmpe fjenden. Meldingerne fra ANA-korpset er, at de afghanske rekrutter har et tilfredsstillende niveau efter endt uddannelse, og det må betegnes som et afgørende succeskriterium, siger David Vestenskov.

Missionen møder udfordringer

På trods af de positive resultater møder træningsmissionen dog også en række udfordringer i arbejdet med de afghanske instruktører.

- Vi oplever som mentorer en del udfordringer i forhold til kapacitetsopbygningen af den afghanske hær. Nogle gange tager afghanerne vores råd til sig, andre gange smiler de bare og fortsætter, som de altid har gjort. Ind imellem spørger man derfor sig selv, om det hele nytter, men vi må bare konstatere, at afghanerne er blevet i stand til at løse en lang række opgaver selv, og det viser, at vi gør en forskel. De gør det måske ikke, som vi ville have gjort det, men de gør det på deres egen måde, siger Allan Leerholm.

Afghansk sikkerhed efter afghanske standarder

Hvorvidt den afghanske hær får succes med at varetage landets sikkerhed, afhænger derfor ifølge undersøgelsen af måden, man angriber kapacitetsopbygningen på. Har man en forventning om at kunne opbygge et

velsmurt afghansk militær efter en vestlig model, er der en risiko for at projektet kuldsejler, inden det for alvor er kommet i gang.

- Det er urealistisk at tro, at vi med begrænset tid og ressourcer kan opbygge en afghansk hær, som er på højde med eksempelvis den danske. Vi skal ikke gøre ANA til en del af et større forkromet projekt med vestlige teknologi- og logistikstandarder. Derimod skal der tages udgangspunkt i afghanernes egen situation, og det betyder, at vi skal møde dem i øjenhøjde. Gør vi det, har vi en mulighed for at udstyre dem med et bæredygtigt militær, som i fremtiden kan varetage sikkerheden på et overordnet niveau, udtaler David Vestenskov.

Keep it simple

Tager man udgangspunkt i de afghanske standarder, vil der i følge David Vestenskovs undersøgelse være en lang række udfordringer på det lokale plan. Blandt andet bliver Vesten nødt til at acceptere et vist korruptionsniveau, og at lokale krigsherrer med interesser i landets opiumshandel givetvis får en større indflydelse. Selv om det ikke er kønt, er det ifølge forskeren den bedste måde at sikre afghanernes sikkerhed på.

- Manglen på alternativer er slående, men teknologisk bæredygtighed er helt

afgørende, hvilket gør det u hensigtsmæssigt at implementere dyrt teknologisk materiel. Skal opbygningen af den afghanske hær lykkes, skal det gøres ud fra devisen "keep it simple", konkluderer David Vestenskov. ■

FAKTA OM FELTSTUDIET

Feltstudiet blev gennemført af projektforsker David Vestenskov, Forsvarsakademiet i samarbejde med Forsvarskommandoen og Hærens Operative Kommando i perioden 28. november til 6. december 2012.

Studiet blev gennemført ved Training Monitoring and Liaison Team og Police Operational Mentor and Liaison Team-enhederne i henholdsvis Camp Bastion og Camp Price, hvor det danske kontingent, DANCON, til ISAF opererer.

Studiet er baseret på kvalitative interview med en række danske, britiske og amerikanske mentorer, som er ansvarlige for undervisningen, samt repræsentanter fra den afghanske hær. Studiet inddrager også drøftelser om efterretningsperspektiver inden for Human Terrain Mapping (HTM) med repræsentanter fra det amerikanske HTM-team i Helmand.

Det indsamlede kildemateriale skal dels bidrage til forsvarrets inddragelse af lessons learned i de strategiske overvejelser og beslutninger i forhold til træningsmissionen i Afghanistan, dels fungere som et evaluerende element af den samlede danske afghanistanindsats.

Download briefet THE AFGHAN WAY - Vejen frem: Afghansk sikkerhed efter afghanske standarder, af cand. mag. David Vestenskov, på www.fak.dk

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

Privatisation of Security: The Concept, Its History, and Its Contemporary Application

Af redaktør Thomas Mandrup, ph.d.

LÆS

Forsvarsakademiet har med denne bog udgivet en samling af papers, der på forskellig vis afdækker og beskriver ikke-statslige aktørers rolle i skabelsen af (u-)sikkerhed.

Battlespace Agility 201: The OODA Moment

Af forfatter William Mitchell, ph.d.

LÆS

Andet brief i en Battlespace Agility serie, der kort analyserer, hvordan cyberbaseret teknologi påvirker operationel planlægning og stiller større krav til den militære organisation.

Danish Advisory and Training Staff - erfaringsopsamling og præsentation

Af major Henrik Laugesen m.fl.

LÆS

I denne rapport præsenteres Danish Advisory and Training Staffs (DATS) erfaringer fra et succesfuldt militært kapacitetsopbygningsprojekt i Baltikum.

THE AFGHAN WAY - Vejen frem: Afghansk sikkerhed efter afghanske standarder

Af cand. mag. David Vestenskov

LÆS

Briefet belyser status og fremtidsudsigter for sikkerhedssituationen i Helmandprovinnsen.

MATERIALER FRA FAK KAN BESTILLES ELLER DOWNLOADES SOM PDF PÅ FORSVARET.DK/FAK

.....

Hvad skaber en helt?

Ph.d. studerende Tea Dahl Christensen tager udgangspunkt i historien om dragon Niels Kjeldsens heltmodige kamp mod en overvæltig tysk styrke. Kun et skud i ryggen kunne standse den modige danske soldat.

Ph.d. studerende Tea Dahl Christensen fra Syddansk Universitet arbejder de næste tre år med helterollen. Udgangspunktet er helten, dragon Niels Kjeldsen, der døde efter ærefuld kamp mod overvæltig tysk styrke.

AF MJ-R TORBEN ØLLEGAARD SØRENSEN / HOK

HELTE Er helten vendt tilbage efter mange års skyggetilværelse? Og hvad er en moderne helt egentlig?

De spørgsmål dykker ph.d. studerende Tea Dahl Christensen de næste tre år ned i og afdækker historien bag om den sagnospundne helt, dragon Niels Kjeldsen fra Give, og ser på moderne helte.

Niels Kjeldsen tog kampen op mod en overvæltig tysk fortrop i 1864. Mellem Kolding og Vejle forsøgte han at standse tyskerne. Ved sin modige og dristige indsats vandt Niels Kjeldsen tid til, at kammeraterne kunne nå tilbage til Vejle. Såret i højre hånd tog han sablen i venstre hånd og kæmpede indædt og beslutsomt videre. Kun den tyske løjtnant Lüttichaus skud i nakken kunne standse ham. Fejt og nedrigt er det siden blevet beskrevet. Om så historien helt forholder sig sådan ja, det har senere videnskabelige afhandlinger stillet spørgsmål ved. Men ét står stadig tilbage.

Niels Kjeldsen er en helt. En dansk helt fra en tid, hvor Danmark havde brug for helte, fordi det gik nationen skidt.

En moderne helt

Verden af i dag ser anderledes ud. Truslen mod de danske grænser er begrænset,

kampen foregår langt væk og handler om helt andre ting end nationens overlevelse i 1864.

- Jeg vil se på, hvilken betydning Niels Kjeldsen har for folk i dag og havde i samtiden. Og på hvad vi kan bruge en helt til i dag, siger Tea Dahl Christensen.

Hun er tilknyttet Giveegnens Museum under ph.d. projektet.

- Det er som om, der er sket en ændring. Vi har fået en national flagdag til at ære soldater, har lavet et monument for soldaterne, og der bliver nu holdt store ceremonier, når et hold kommer hjem fra mission i udlandet. Tiden, hvor soldaterne blev skitseret som i Soldaterkammeraterfilmene, er slut, siger Tea Dahl Christensen.

Noget af det, som skaber en helt, er de dyder, der hæftes på Niels Kjeldsen, nemlig exceptionelt mod, dristighed, viljestyrke, og at han med livet som indsats kæmpede en hård kamp. De samme dyder kan formentlig hæftes på en moderne helt.

- Vi har helte fra Afghanistan, men ellers er det mest oplagte eksempel på moderne helte i nyere tid soldaterne fra Operation Bøllebank, som vel har været med til at ændre på opfattelsen af danske soldater generelt, siger Tea Dahl Christensen. ■

Maleriet af Niels Kjeldsens modige og beslutsomme kamp mod en overvæltig tysk styrke er en heltebeskrivelse. Billedet hænger i officersmessen på Dragonkasernen i Holstebro. Niels Kjeldsens dyder kan overføres til en anden moderne - mulig - helteindsats, nemlig Operation Bøllebank. Fjenden var overvæltig, der var tale om baghold, men beslutsomhed, mod og dristig udnyttelse af egne muligheder vendte kampen.

FLERE BRUGER DIGITALE RESSOURCER

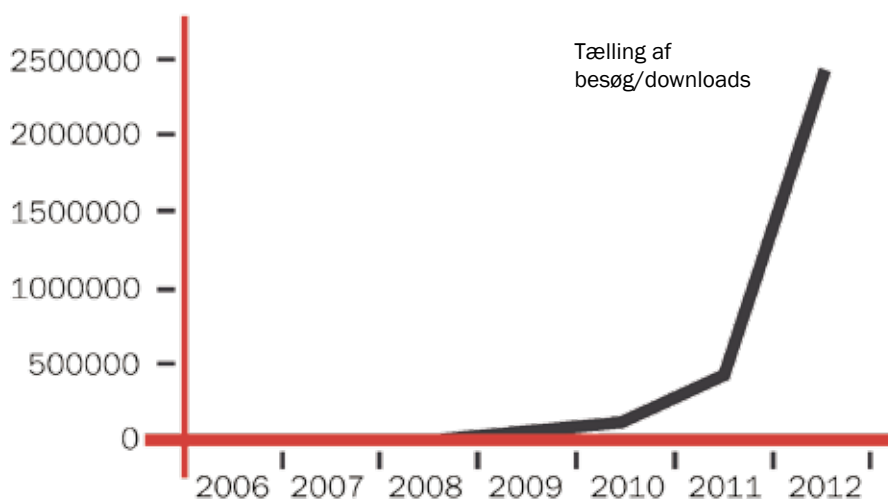
AF KIRSTEN BISGAARD / BIBLIOTEKSKONSULENT VED FAK

LICENSER

Forsvaret har vænnet sig til at bruge de digitale ressourcer, som giver adgang til alt fra ledeshåndbøger, data på våbensystemer til ordbøger og militærvidenskabelige tidsskifter. På et år er brugen af Forsvarets Biblioteks digitale ressourcer nemlig steget markant fra cirka 500.000 til 2,4 millioner. I år har især den militære database Janes og ordbogen.dk udmærket sig og bidraget til det eksplosivt høje antal downloads.

Flere og flere gør brug af Forsvarets Biblioteks digitale ressourcer og får nem adgang til dokumentation og information i deres arbejde.

Søg selv faglig viden på www.fbib.dk

SCAN OG SE VIDEOEN

DYKKERE TESTER I DYBDEN

Man skal aldrig gå ned på udstyr. En profession, det ikke gælder for, må dog være dykning. Her går man altid ned på udstyr. Men først efter, at det er testet til bunds.

AF BERIT UDDBYE / SOK

DYKNING

Søværnets Dykkerkursus tester sammen med Frømandskorpsets minedykkere en ny type dykkerapparat med navnet DPX. Apparatet med det besværlige navn er et såkaldt overfladeforsynet blandingsgasapparat. Dykkerflaskerne befinder sig på overfladen og forsyner via en slange dykkeren med den livsvigtige gas.

Tidligere på ugen har dykkerne testet DPX-apparatet i dykkerskolens 'wetpot', hvor trykket kan reguleres, så dykkerne har været nede på 53 meter. En af dem er minedykker Niels Andersen.

- Jeg synes, at DPX er et rigtig godt apparat. Hvis der for eksempel sker en stor færgeulykke i Danmark, der minder om Costa Concordia-forliset i Italien, ville vi kunne gå ned med DPX-slangen tilsluttet og svømme ind i færgen, mens de fra overfladen kan guide os rundt i vraget. Når man kommer på

50 meter er det sværere at løse opgaver eller for eksempel huske et skibs indretning. Derfor er det en stor fordel at kunne tale med overfladen, da de kan have det store overblik blandt andet med hensyn til skibstegninger, forklarer Niels Andersen.

Når Niels Andersen siger, at det er sværere at løse opgaver under dykningen, tænker han på tilstanden 'dykkerrus', som opstår, når man dykker dybere end 30 meter. 'Dykkerrusen' svarer til at være lettere beruset, men forsvinder gradvis på dykkerens vej op til overfladen.

Lettere dyk

Hele DPX-systemet vejer langt mindre end søværnets nuværende udstyr, så det nye udstyr kræver ikke så meget plads. Hverken til slangen, den såkaldte umbilical, som forsyner dykkeren med gas eller til dykkerpanelet, hvorfra dykkerlederen er i kontakt med dykkeren og justerer gasblandingen. ■

DER ER KOLDT PÅ BUNDEN

Det skulle have været et dybhavsdyk.
Det blev det ikke på grund af vejret.

TEST

Luften er -3 °C. Vandet er 4 °C. Dykkerskibet Søløven ligger i Aarhus Bugt, hvor fire ankre stabiliserer skibet, så det ikke hiver i hverken dykkerklokke eller umbilical.

- Netop det kolde vejr er værst for dykkerudstyr, hvor blandt andet ventiler kan fryse til, så det er godt vejr at teste udstyret i, siger orlogskaptajn Lars Møller, der er chef for Frømandskorpsets

Minedykkerafdeling.

Dykkerudstyr med et lag af sne ligger på Søløvens agterdæk, hvor ti mænd er i fuld gang med at tilrigge. Dagens seks dykninger, hvor dykkerne to og to er nede og teste DPX1-systemet, var planlagt til at foregå i 60-80 meters dybde ved Bornholm, men i blæst og høj sø ligger dykkerskibet uroligt, så dykkerne må nøjes med 20 ydmyge meter i Aarhus Bugt. ■

FAKTA

DPX-DYKKERSYSTEMET

Overfladeforsynet blandingsgasapparat.

200 meter slange, umbilical, forbinder dykker og overflade. Kan bæres af én person.

Umbilical'en består af tre sammensnoede slanger. Den ene til blandingsgas, eksempelvis nitrogen og ilt. De to andre er kommunikationslinjer.

Dykkerpanelet, hvorfra DPX-systemet styres, har samme størrelse som en attachémappe. Det gør dykningen meget mere mobil.

Dykkeren kan blive nede i længere tid, fordi han ikke selv skal have gas med ned, men i stedet får den fra overfladen.

Hold dig opdateret om materiel på forsvaret.dk/fmt

FRØMANDSKORPSETS 11-METER RHIB'ER M/11

RHIB: Rigid-Hulled Inflatable Boat
Foto: Henrik Palshøj, FKP

”De to nye RHIB'er har et større skrog og gør os i stand til at løse vores opgaver bedre, fordi de har plads til flere sensorer og våben. Desuden er RHIB'erne designet til at kunne nedkastes med faldskærm.”

Clemens Vest Hansen, næstkommanderende i Frømandskorpset

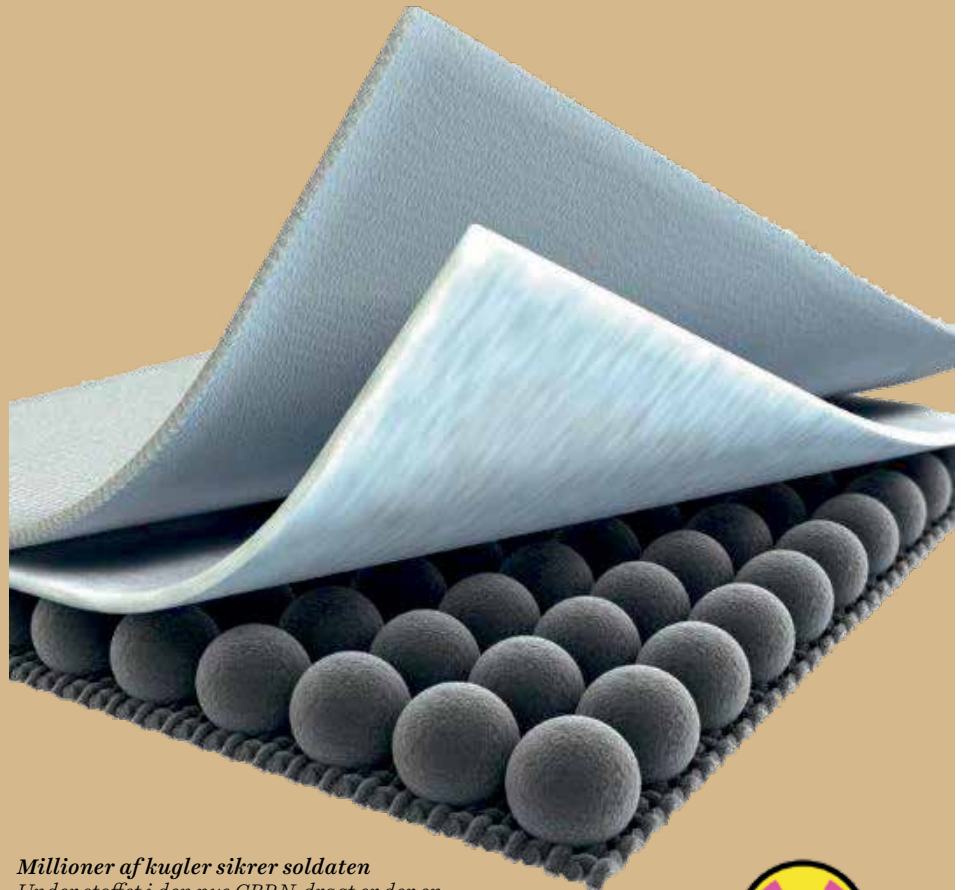
DRAGTEN INGEN HÅBER AT BRUGE

**9
SEK**

har soldaten til at anlægge
sin CBRN maske

I sjældne tilfælde køber forsvaret materiel, som forhåbentligt aldrig kommer i brug. Et eksempel er de nye CBRN-dragter.

Millioner af kugler sikrer soldaten
Under stoffet i den nye CBRN-dragt er der en membran, som absorberer gasser og for eksempel radioaktivt støv. Membranen består af millioner af bittesmå kugler, som ligger side om side. Kuglerne er beklædt med karbon, og tilsammen har de millioner af kugler en enorm overflade, som kan absorbere store mængder af kemiske, biologiske, radiologiske eller nukleare stoffer.

Grafik af Blücher GmbH

Den nye CBRN-dragt har det samme design, som soldaternes kampuniform.

Se hele dragten på www.forsvaret.dk/fmt

FAKTA

CBRN

CBRN er en engelsk forkortelse for Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear weapons (da.: kemiske, biologiske, radioaktive og nukleare våben).

CBRN er en militær betegnelse for alle typer af masseødelæggelsesvåben eller kampstoffer, der anvender et eller flere af de fire elementer.

Kilde: Wikipedia

TEKST OG FOTO: FLEMMING DIEHL / FMT

UDSTYR Det kan lyde yderst fjollet at anskaffe sig materiel, som man håber aldrig kommer i brug. Men det er ikke desto mindre tilfældet med de nye CBRN-dragter. Det er nemlig dragter, der kun skal bruges, hvis soldaterne bliver udsat for kemiske, biologiske, radiologiske eller nukleare våben. Det sker forhåbentlig aldrig, men soldaterne skal kunne forberede sig på det værste tænkelige scenarie.

- Dragterne, som de hidtil har brugt, var sådan nogle store bamsedragter, som de kunne have uden på kampuniformen. Dragterne er fra den kolde krig – slut 1980'erne, og de adskiller sig en del fra de nye, siger Clemens Jensen, der er teknisk sagsbehandler på CBRN området i Forsvarets Materieltjeneste.
- Den nye dragt har det samme design, som soldaternes kampuniform. Så den er genkendelig, nem at bruge, og den giver en bedre bevægelsesfrihed.

Den er todelt og modificeret en smule, men ellers er den meget lig kampuniformen. Dog er den lavet med overlap mellem jakke og bukser samt stropper og velcro, så den kan lukkes helt tæt. Vigtigt, når man skal beskyttes mod sådan noget som blistergasser og radioaktivt støv.

Testet af alle værn

- Det er tanken, at soldaterne skal skifte til dragten, hvis trusselsniveauet stiger. Til dragten hører gummihandsker og støvler samt gasmasken, som vi har i forvejen. For at sikre, at vi fik den bedste dragt, så har der været en brugerprøvelse ved såvel hæren, flyvevåbnet og søværnet, siger Clemens Jensen:
- Det er jo et værnssælles system, og derfor er den blevet testet under deres egne forhold. Men jeg håber da, at de fleste aldrig får afprøvet dragten under skarpe forhold. Der er nogle få specialister, som vil opleve det, men for langt de fleste soldater skal det bare være forsikringen, som forhåbentlig aldrig skal bruges. ■

OVERBLIK

AF
FORSVARETS
PERSONELTJENESTE

NY MODEL FOR HR-RÅDGIVNING

**SÅDAN
FINDER DU
HR-PORTALEN**

Fra forsiden af det nye intranet er der et link til HR-portalen i boksen "HR" nederst på siden. Du kan også benytte søgefeltet eller klikke på "Viden om" - "Personel".

Brug søgefeltet til at finde det du søger på HR-portalen.

HR-portalen er ny og skal løbende udvikles. Det er du velkommen til at hjælpe os med. Hvis du mangler information om et emne, så brug feedback-funktionen.

Under aktuelt finder du de seneste nyheder på HR-området.

Aktuelt

- [Chef: Børnepasning ved lockout](#)
- [Ny model for HR i forsvaret fra 1. maj](#)
- [Personeltilpasninger: Frivillig fratreden](#)

Ansættelsesforhold

Karriere/Kompetence

Fravær

HR i tal

Løn & pension

Internationalt

Rekruttering

Værnepligt

Forsvarskommandoen - Danneskiold-Samsøes Allé 1 - 1434 København K - Telefon: +45 4567 4567

Under hver af de otte hovedkategorier finder du artikler med links til nyttige værktøjer og forvaltningsgrundlag.

HR-portal: Selvbetjening på nettet

SELVBETJENING: HR-portalen er din primære indgang til informationer om din ansættelse i forsvaret. Portalen består af en række korte og enkle artikler om alt lige fra løn og kompetenceudvikling til barsel og arbejdsskade. Hver artikel indeholder links til elektroniske værktøjer, for eksempel blanketter eller ansøgnings-skemaer og relaterede artikler.

Fra forsiden af HR-portalens er der flere indgange til at finde den information, du leder efter. Har du som medarbejder for eksempel brug for at vide mere om reglerne for omsorgsdage, kan du vælge at bruge søgefeltet eller gå via navigationsstrukturen og klikke på "Fravær", hvor du finder en artikel om emnet.

Leder du efter et elektronisk ansøgnings-skema, en blanket eller en formular, kan du enten vælge at skrive i søgefeltet eller klikke på værktøjer i den øverste menu.

HR-portalens indeholder også nyttige informationer til chefer. Skal du for eksempel afholde en sygefraværssamtale med en medarbejder, kan du gøre brug af værktøjerne på portalen og finde gode råd til, hvordan du afholder samtalen. ■

HR-rådgivning: 3266 5566

TELEFONKONTAKT: Hvis du som chef har spørgsmål, som du ikke kan få besvaret via en søgning på portalen, kan du kontakte HR-rådgivningen på tlf. 3266 5566. HR-rådgivningen kan for eksempel besvare spørgsmål om den nye bemandingsproces og rådgive dig i forhold dit øgede ansvar på HR-området.

HR-rådgivningen kan kontaktes mandag til torsdag fra kl. 8-16 og fredag kl. 8-14. ■

Ny model for HR-rådgivning

HR: Den 1. maj 2013 træder forsvarets nye HR-model i kraft. Det betyder, at du får et større ansvar for din egen karriere, og din chef får flere beføjelser på HR-området. For at støtte den ændring opretter FPT to nye indgange til HR-rådgivning

- HR-portalens: På forsvarets nye intranet finder du HR-portalens, hvor både medarbejdere og chefer kan søge information om HR. Opgavevaretagelse herunder indholdsmæssig kvalitet og hurtighed i opgaveløsningen.
- HR-rådgivning: Fra 13. maj får chefer og ledere mulighed for at kontakte HR-rådgivning med spørgsmål, som ikke kan besvares via portalens. ■

Vær med til at gøre portalens bedre

EFTERKRITIK: HR-portalens bliver udbygget i takt med, at de nye procedurer på HR-området falder på plads. Det betyder blandt andet, at du i løbet af 2013 vil kunne finde information om forsvarets nye bemandings-system og se de seneste stillingsoversigter.

Hvis der er informationer, du mangler på HR-portalens, kan du skrive til os via feedback-funktionen, som du finder på forsiden samt på samtlige artikler. ■

Læs chef FPT, generalmajor Niels Bundsgaards kommentar på side 28.

SÅDAN SKAL DU SØGE NYT JOB FREMOMER

Med forsvarets nye HR-strategi får du som militæransat i højere grad mulighed for at styre din egen karriere. Du skal for eksempel selv holde dig orienteret om ledige stillinger og skrive ansøgninger. Her får du en række gode råd til hele processen ved at søge en stilling, blandt andet hvordan du skriver en ansøgning, og hvordan du forbereder dig til en samtale

Hvilke stillinger kan jeg søge?

Du kan søge alle opslåede stillinger, som du mener at have kvalifikationer til. Det betyder, at du skal være opsøgende og opmærksom på, hvilke stillinger der bliver slået op. Det er ikke ensbetydende med, at du skal søge alle stillinger, der går i opslag, men du bør være aktiv, vise interesse for egen karriere og søge de stillinger, der giver mening i forhold til egne kvalifikationer, interesser og din livssituation. Du skal ikke forvente at blive opfordret til at søge en bestemt stilling.

Sådan skriver du en god ansøgning

Ansøgningen er din mulighed for kort at beskrive, hvorfor netop du skal have stillingen. Det er vigtigt, at ansøgningen er rettet konkret mod den stilling, der er slået op, og ikke er en generel beskrivelse af dit karriereløb eller erhvervsfaringer. Det har du CV'et til. Din ansøgning bør fylde 1-1¼ side og bør som minimum indeholde:

- En kort indledning der beskriver, hvorfor du søger netop denne stilling.
- Et hovedafsnit hvor du gør rede for, hvordan dine faglige og personlige kvalifikationer kan bringes i spil i forhold til den konkrete stilling. Du kan vælge at vedlægge FOKUS-bedømmelser eller andre udtalelser, som du mener kan være relevante for et ansættelsesudvalg at være opmærksomme på i udvælgelsen af den rette kandidat.
- Vedlæg dit CV, hvor du foruden fakta om militære stillinger og udnævnelser kan anføre civile kompetencer (civile uddannelser, bestyrelsesmedlem i en grundejerforening, sekretær i en idrætsklub og så videre), som du mener kan være relevante for det billede, du tegner af dig selv set i forhold til stillingen.

Sådan foregår ansættelsesprocessen

Til hver stilling vil der som udgangspunkt blive nedsat et ansættelsesudvalg. Sammensætningen vil afhænge af det niveau, stillingen er på. Som minimum deltager en repræsentant fra myndigheden, hvor stillingen er slået op, ligesom FPT vil være repræsenteret som deltager og som tovholder for ansættelsen. Når ansøgningsfristen er udløbet, gennemgår ansættelsesudvalget ansøgningerne og inviterer et antal ansøgere (typisk 3-5) til samtale.

Udvælgelsen af den rette person til stillingen kan også ske alene på baggrund af den skriftlige ansøgning, hvis ansættelsesudvalget er enige om, at der blandt ansøgerne er en, der entydigt er den bedst kvalificerede.

Sådan forbereder du dig til ansættelsessamtalen

Hvis du bliver indkaldt til en samtale, bør du forberede dig:

- Lav research på stillingen. Opslaget er kun en kort beskrivelse af stillingen.
- Lav research på den myndighed, hvor stillingen er. Sæt dig ind i organisationsstrukturen, myndighedens særlige træk og undersøg om muligt, hvad der rører sig ved myndigheden netop nu.
- Tænk over, hvordan du gerne vil præsentere dig selv, hvordan du vil uddybe din ansøgning, herunder hvorfor netop du passer til stillingen, og hvad du kan bidrage med.
- Hvis du har søgt en militær stilling, bør du om muligt møde op til ansættelsessamtalen i uniform. Det kan være den uniform, der passer til din øvrige tjeneste den pågældende dag.

Foto: Sara Skytte

FAKTA

Det nye ansøgningssystem

Du kan søge stillinger via ansøgningssystemet på internettet www.job-i-forsvaret.dk. Siden bliver erstattet af www.forsvaret.dk/job-i-dag forventeligt til sommer. Siden september 2009 har en række militære stillinger, foruden de strukturbestemte uddannelser, været omfattet af ansøgningssystemet. Udgangspunktet er nu, at militære stillinger besættes efter ansøgning. Der kan dog fortsat beordres til militære stillinger, herunder til udsendelse i INTOPS.

Hvis du får et afslag

Når ansættelsesudvalget har fundet den rette kandidat til stillingen, skal der ske en endelig godkendelse. Herefter vil alle ansøgere få besked om, hvorvidt de har fået stillingen. Hvis du har været til samtale, men ikke får jobbet, vil du få et mundtligt afslag fra FPT inklusiv en begrundelse for afslaget. Det er ærgerligt ikke at få tilbudt stillingen. Det er imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at et afslag ikke er ensbetydende med, at du er en dårlig kandidat og ikke ville have været i stand til at bestride jobbet. Brug tilbagemeldingen positivt og se med friske øjne næste gang, du søger en stilling, der kunne være interessant for dig.

Trivsel mod sygefravær

Der var stor søgning til den første halvdel af møderække om mere trivsel. Spørgsmålet om det er rette tidspunkt i en situation, hvor forsvaret afskediger og sparer, giver dog anledning til diskussioner.

AF KIM KRASULD / FTK

TRIVSEL En række workshops henover året i hele landet skal give HR-medarbejdere og arbejdsmiljøfolk værktøj til at skabe mere trivsel på forsvarets arbejdspladser. Det er relevant og brugbart, melder deltagerne tilbage. Målet er at nedbringe det høje sygefravær. På de allerede afholdte workshops i Karup, Slagelse, Skive og Aalborg deltog omkring 100 HR- og arbejdsmiljøansvarlige hvert sted. - Tilbagemeldingerne har været gode indtil nu. Deltagerne bekræfter, at de kan bruge værktøjerne i praksis, også selv om en del har hørt tingene før. Og så er der stor tilfredshed med de dygtige konsulenter, fortæller Lars Uldall Beck fra forsvarskommandoen.

Forsvarskommandoens Personelstrategiske Afdeling får hjælp fra såkaldte rejsekonsulenter fra Videncenter for Arbejds miljø. Konsulenterne har gode resultater med fra andre offentlige virksomheder.

- Blandt andet Rigshospitalet har haft stor glæde af deres kampagne for mere trivsel, fortæller konsulent Inge Larsen.

Arrangørerne retter hele tiden en-dags workshopperne til efter deltagernes tilbagemelding. Når de sidste afvikles på Antvorskov 17. april, Karup 3. september, Aalborg 17. september, Skrydstrup 1. oktober og Frederiksberg Slot 29. oktober vil der blive fokuseret mere på praktiske eksempler som for eksempel Rigshospitalet. ■

FOTO: LARS BØGH VINTHÆR

I SPIIDSEN FOR TRIVSEL

Kontreadmiral Finn Hansen bød som ny i spidsen for personelstaben i Forsvarskommandoen velkommen til trivselsworkshop 17. april på Antvorskov Kaserne.

AF LARS BØGH VINTHÆR / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

SYGEFRAVÆR Kontreadmiral Finn Hansen har skiftet job fra chef for Søværnets Operative Kommando til Forsvarskommandoen. Som ny chef bød han velkommen til trivselsworkshoppen.

- Det er vigtigt, at vi gør noget ved sygefraværet, og mere trivsel er den rigtige vej, siger Finn Hansen.

Forsvaret har det højeste sygefravær i staten, og selv om der er mange og komplicerede årsager til det, findes

der "lavthængende frugter", hvor en umiddelbar indsats kan ændre tilstanden.

- Hver enkelt arbejdsplads skal definere, hvordan de hver især kan skabe mere trivsel. Det skylder vi skatteborgere, arbejdspladsen og ikke mindst medarbejderne selv, siger Finn Hansen.

Finn Hansen slår blandt andet til lyd for bedre kommunikation, medansvar og meningsfuldt arbejde på tjenestestederne. ■

FOTO: TRINE AELHOLM

”
Trivsel er noget, vi skal turde tale om, også når det er vanskelige tider.

Kontreadmiral Finn Hansen
chef for personelstaben i
Forsvarskommandoen

MILITÆR FOR STUDERENDE

4901

aftjente deres værnepligt i 2012

Force-elever stifter nærmere bekendtskab med, hvad det kræver at få en karriere i uniform. (Arkivfoto)

Gymnasieelever kan nu se frem til at få militær på skemaet. Air Force Training Centre samarbejder med Viborg Gymnasium og HF om en ny force-linje til de studerende, der ønsker sig en karriere i uniform.

AF KITT KRISTENSEN / FTK

UDDANNELSE - Mange af vores elever vil gerne i forsvaret, være politibetjent eller falckredder, og man skal faktisk have en gymnasial uddannelse for at komme ind på det meste. Så vi tænkte, at det kunne vi da ligeså godt imødekomme, og så samle dem i en klasse, forklarer Lone Eibye Mikkelsen, der er rektor på Viborg Gymnasium og HF (VGHF).

De kommende elever på den nye force-linje, der begynder til august, kan forvente at se de klassiske HF-fag på skemaet, men i fagene psykologi, idræt og samfundsfag vil vinklen være force-relateret.

- Det kunne være at møde de soldater, der har været eller skal udsendes.

På den måde, får eleverne en anden vinkel på de psykologiske betragtninger omkring krisehåndtering. Eller måske laver eleverne en øvelse i teambuilding på flyvestationen, som der bagefter bliver sat teori på i psykologiundervisningen, forklarer Pernille Højgaard-Hansen, der er uddannelsesleder på VGHF og har været med til at starte force-linjen.

Mere end en turisttur

De to år på force-linjen skal hjælpe eleverne med at få forståelse for og en viden om, hvad det kræver at få en karriere i uniform – og det er ikke en sightseeing.

- Vores holdning er helt klart, at det ikke bare skal være en turisttur, hvor eleverne kommer herud, ser hundene og klapper en helikopter. Der skal være et oplæg, noget som de kan bruge til noget, noget som de virkelig kan

arbejde videre med, og så kan vi runde forløbet af til sidst, forklarer Heine Andersen fra Air Force Training Centre (AFTC) i Karup.

Hans hovedmotivationen for til at gå ind i arbejdet med force-linjen er at brande AFTC.

- Det er endnu for tidligt at udtale os om AFTC's engagement, men de indledende tanker er, at skolen skal indgå i uddannelsen en gang i hvert semester, siger Heine Andersen.

For Heine Andersen er det ligeledes vigtigt at få promoveret hele flyvevåbnet.

- I fremtiden bliver det sikkert endnu vigtigere at være god til at rekruttere til forsvaret, og så er det her en oplagt mulighed for os, siger Heine Andersen. ■

BEDRE REGISTRERING AF ARBEJDSULYKKER

Forsvaret tager snart et nyt system i brug til elektronisk registrering af arbejdsulykker. Systemet vil gøre det lettere for myndighederne både at registrere og lige så vigtigt at følge op på arbejdsulykkerne.

AF JENS JENSEN / FTK

DATABASE Forsvarets Arbejdsmiljødatabase indeholder blandt andet firmaet Front Avenues system til registrering af arbejdsulykker. Systemet skal anvendes ved alle type ulykker, uanset hvor de sker. Det vil sige også ulykker, som eksempelvis sker under udøvelse af idræt, under øvelser eller under udsendelse i internationale operationer.

Der er tale om et standard-system, der i forvejen anvendes af flere store virksomheder.

Arbejdsmiljødatabase skal afløse de nuværende papirblanketter, som i øjeblikket anvendes til arbejdsskadesregistreringen. Det nye system vil fortsat sikre, at Forsvarets Personeltjenestes Arbejdsskade- og Erstatningskontor automatisk får tilsendt alle oplysninger om arbejdsulykkerne. Samtidigt sikrer systemet, at de relevante anmeldelsespligtige arbejdsulykker sendes videre til Arbejdstilsynet og Arbejdsskadestyrelsen.

Forsvarets Center for Arbejdsmiljø, der er ansvarlig brugermyndighed, begyndte i marts måned at afholde kurser for systemets brugere. Hovedparten af deltagerne er myndighedernes arbejdsmiljøkoordinatorer og arbejdsmiljøinspektører.

Foruden at sikre et mere brugervenligt system til selve registreringsdelen, får myndighederne fremover mulighed for selv at kunne trække relevante data og statistikker ud af systemet.

Arbejdsmiljødatabase er desuden indkøbt til også at kunne løse andre opgaver for forsvaret. Således indeholder databasen også et system til gennemførelse af arbejdspladsvurderingen (APV), som både kan håndtere det fysiske og psykiske arbejdsmiljø. Dermed bliver Forsvarets Arbejdsmiljødatabase også afløseren for forsvarets arbejdsklimamålinger (AKM). Såvel APV- som AKM-delen forventes at blive taget i brug ved årets udgang.

Selve arbejdsmiljødatabase bliver en realitet i udgangen af april 2013. ■

Læs mere om aktuelle udbud inden for forsvaret på forsvaret.dk

ETABLISSEMENTSUDBUD I GANG

UDBUD 13. marts blev udbudsmaterialet for etableringsdriften i Vestdanmark offentliggjort. Udbuddet er Danmarks største udbud af facility management, og det er på nogle områder dobbelt så stort som forsvarets etableringsudbud i Østdanmark, som hidtil var Danmarks største.

I Vestdanmark er over 600 medarbejdere omfattet af udbuddet, og de vil blive virksomhedsoverdraget til en privat leverandør, med mindre forsvarets egen løsning

er bedre og billigere. Udover til Forsvarets Bygnings- og Etableringsdrift er udbudsmaterialet sendt til fire virksomheder, der er prækvalificerede.

Det drejer sig om ISS Facility Services, Coor Service Management, Forenede Service og Kongsvang Rengøringservice.

Resultatet af udbuddet forventes offentliggjort i løbet af september, og der vil være driftsopstart i februar/marts 2014. ■

VI GÅR TIL FILMEN

Det har altid været en udfordring at få overdraget viden. Særligt når formidlingen skal ske til en stor skare og endda til fremtidige generationer. Men i fregatprogrammet er man efter inspiration fra tv kommet på nye tanker.

AF FLEMMING DIEHL / FMT

VIDENDELING Det har altid været lidt af en udfordring. Hvordan får man hevet viden ud af knolden på en medarbejder, som er på vej videre til et andet arbejde?

Overleveringer, nedskrevne manualer og procedurer kan løse en del af problemet, men i Forsvarets Materieltjeneste (FMT) har mange medarbejdere en så specialiseret viden, at det kan være yderst svært at give den videre til en ny medarbejder. Skal man oveni købet give ekstremt meget viden videre til ekstremt mange medarbejdere, så har man et problem. Et problem, som kommandørkaptajn Per Hesselberg fra FMT har fundet en løsning på.

- Vi er jo gået i gang med at lukke fregatprogrammet, og driften af skibene skal så klares af den almindelige organisation i Forsvarets Materieltjeneste. Flere af mine medarbejdere er allerede stoppet, da de var projektansatte, men jeg har hele tiden syntes, at vi har en særlig forpligtigelse til at få overdraget den viden, vi har i fregatprogrammet, siger Per Hesselberg.

- Derfor er der lavet masser af kurser, så de nye besætningsmedlemmer kan lære om sensorer, våben med mere, og vi har også tæppebombet dem med manualer og andet materiale. Men nu optager vi også 35 lektioner af 45 minutters varighed på video.

Som set på tv

Per Hesselberg fortæller, at inspirationen med at optage et hav af videofilm stammer fra en dag foran fjernsynet.

- Jeg så programmet, der hedder danskerens akademi, som er en række videnskabelige forelæsninger på tv. Jeg tænkte så, at den løsning også kunne bruges til at videregive viden om fregatterne, og alle, jeg spurgte, syntes, det var en god ide.

Tanken førte til handling og i begyndelsen af marts beslaglagde Per Hesselberg et forelæsningslokale i FMT. Derefter fik han fat i et lille publikum af interesserede besætningsmedlemmer, nogle kamerafolk fra Kommunikationsafdelingen i Forsvarskommandoen, som kunne optage en række lektioner, og så blev medarbejderne fra fregatprogrammet placeret foran linsen.

Fortæl den gode historie

Medarbejdere fik besked på, at de til forelæsningen skulle fortælle den gode historie om netop deres system.

- Det kunne være, hvorfor hele platformen er designet, som den er, eller hvorfor operationsrummet er endt med at se ud, som det gør. Andre fortæller om strøm- eller kø-

leanlæg, våben-, data- eller ildsystemer, og vi får sat tingene i perspektiv i forhold til, hvordan systemerne hænger sammen, økonomi, og hvad der har været af hjemmel, siger Per Hesselberg, der håber, at alle nye besætningsmedlemmer vil få glæde af de mange videofilm.

- Det er mit håb, at videofilmene vil give det enkelte besætningsmedlem lyst til at læse mere, og måske kan samme model bruges, når vi igen skal overdrage viden om store nye materielsystemer.

Netop nu er filmene ved at blive redigeret, men ved sommertid burde sømændenes kulturfilm Martha få lidt konkurrence. For så er lektionerne klar til at blive vist på en skærm nær dig. ■

FAKTA

Fregatprogrammet i Forsvarets Materieltjeneste er en midlertidig afdeling, der har stået for bygningen af de tre fregatter. For at sikre at deres viden kan blive overdraget på en god måde, optages nu en række forelæsninger på video. På sigt skal disse videoer indgå i et e-læringsprogram for blandt andet nye besætningsmedlemmer.

”

Jeg synes, at konceptet med forelæsninger på video er rigtig godt. For på den måde får man også tankerne bag systemerne, og det hjælper os til at bruge systemerne korrekt. Og så er det jo altid bedre at høre det fra hestens egen mund, for det giver også et par guldkorn, som man ikke kan læse sig til i en manual. Netop det vil klart hjælpe os til, at vi også kan opretholde funktionalitet under forhold, hvor systemerne er beskadigede.

René Sørensen,

2. våben og elektronikofficer på Peter Willemoes

Forsvaret på Forskningens Døgn

3. maj på Kastellet

Hør om Kina og den nye verdensorden, Afghanistan, Danmark i krig og meget mere, når Forsvarsakademiet åbner op for en række foredrag på Forsvarets Bibliotek på Kastellet.

Læs mere på www.forsk.dk eller www.fak.dk

På Flyvestation Skrydstrup arbejder de på at forberede medarbejderne til den omlægning, der kommer til at ske, når de danske F-16 skal skiftes ud i løbet af de kommende år.
Foto: Flyvevåbnet

KLAR TIL NYT KAMPFLY

Forsvarsakademiet og Fighter Wing Skrydstrup vil uddanne lederne, så de kan forberede deres medarbejdere på de forandringer valget af et nyt kampfly medfører.

AF KIM KRASULD / FTK

LEDELSE Over det næste år gennemfører Fighter Wing Skrydstrup i samarbejde med Forsvarsakademiet et udviklingsprojekt for alle mellemledere, ledere og chefer ved enheden, der skal sikre bedre kommunikation mellem medarbejdere og ledelse, når der er forandringer på vej.

- Vi arbejder på en strategisk kompetenceudvikling for Fighter Wing Skrydstrup. I stedet for at vi normalt laver en et-års plan, så prøver vi nu at kigge lidt længere ud i horisonten. Og det er med henblik på de konstante forandringer, der påvirker os, og at vi lige om lidt skal have et nyt kampfly, siger Tommy G. Nielsen, der er idemand til projektet.

De knap 170 personer, projektet omfatter, skal gennem tre moduler. Et af de overordnede mål er at skabe bedre kommunikation mellem de forskellige niveauer. Når der er nyt fra ledelsen, så skal det ud til de relevante medarbejdere, og det lykkes ikke altid.

- Et simpelt eksempel, hvor kommunikationen ikke har virket, er strategien for 2013. Den er tilgængelig på vores hjemmeside, men da vi skulle gennemføre modul 1 i dette projekt, var der faktisk ikke ret mange, der kendte til dokumentet. Og strategi 2013 fortæller jo, hvad det

egentlig er, vi skal lave her i 2013. Det undrer mig, at den kommunikation ikke er formidlet på alle niveauer, så man kan fortælle, hvad det betyder for den enkelte medarbejder, sektion og så videre, siger Tommy G. Nielsen.

Forebygger panik

På flyvestationen tæt ved Vojens, siger man ikke hvis, men når der bliver valgt nyt kampfly. Når der er valgt en flytype, så vil man være klar til de faglige udfordringer i forbindelse med det nye fly. Og det vil kræve forandringer i organisationen. Specielt værkstederne står overfor forandringer. Elektronikværkstedet ser ud til at blive helt eller delvist nedlagt afhængig af typevalget. Men også motorværkstedet vil opleve ændringer i et vist omfang.

- Ingen information overhovedet er faktisk det værste, der kan ske. Så begynder man jo selv, at forestille sig det ene og det andet scenarie, som måske slet ikke har hold på sig, siger Arne Johnsen, der er leder på motorværkstedet. Han er derfor glad for det nye initiativ. Scenarierne bliver ridset op inden et typevalg, og vished om fremtiden kan være med til at holde på folk.

- Det er en form, hvor man kan forebygge panik i medarbejderskaren, så de ikke lige pludselig tror, at deres job er væk. Man risikerer, at de så skynder sig at finde et

job ude i det private. Vi har ikke råd til at miste en masse folk. Jeg mener personligt, at det er et godt initiativ, der her er taget, siger han.

Bedre arbejdsmoral

Arbejdet med bedre kommunikation er ikke kun et spørgsmål om at få ledelsens meddelelser ud hele vejen gennem systemet. Kommunikationen den anden vej er mindst lige vigtig.

- Det påvirker arbejdsmoralen. Hvis man kan se, at ens budskaber tages alvorligt, så giver det jo et løft. Så kommer man også igen en anden gang, siger Arne Johnsen.

God kommunikation op gennem systemet vil også styrke ledelsens forståelse for arbejdet hos specialisterne.

- Hvis man får input fra medarbejderne, så vil man få indsigt i deres arbejde. For det første vil det have en positiv indvirkning på måden, vi indretter os på. Strukturen kan på nogle punkter være en hæmsko, men hvis der ikke bliver gjort opmærksom på det, så bliver der sjældent ændret på det. For det andet vil der også være en forståelse for, at noget arbejde tager længere tid, end det man regnede med, siger Tommy G. Nielsen.

Der træffes efter planen politisk beslutning om nyt kampfly i midten af 2015. ■

Læs nyheder på Forsvarets hjemmeside forsvaret.dk .....

FORSVARETS UDDANNELSER ANSØGNINGSFRISTER

AKTUELLE

UDDANNELSE	KATEGORI	ANSØGNINGSFRIST
Militærpolitiet søværnet	Professionel soldat	6. maj 2013
Militærpolitiet hæren	Leder	29. april 2013
frømand	Specialstyrker	1. juni 2013
jæger	Specialstyrker	1. juni 2013
Sirius patruljefører	Specialstyrker	1. juni 2013

Grundlæggende uddannelser som FPT/RA2 udbyder på forsvaret.dk/uddannelser

LÆS MERE OG SE ØVRIGE ANSØGNINGSFRISTER PÅ FORSVARET.DK/UDDANNELSER

Minister fejrer sund mad

NØGLEHULSMÆRKET: Fødevareminister Mette Gjerskov besøgte Høvelte Kaserne, fordi flere og flere af forsvarrets kantiner nu er nøglehulscertificeret. Forenede Service har licitation på alle kantiner i Østdanmark. Det er et år siden, at de kom med i fødevareministeriets nøglehulsordning. I dag er 19 kantiner nøglehulscertificerede, mens tre er på vej til at blive det. For at være med i nøglehullet skal kantinerne følge faste opskrifter og tilbyde kunderne et sundt måltid mad. ■

Soldat på fem uger

SUNDHEDSPLEJE: Læger, sygeplejersker, tandlæger og præster, der skal udsendes til internationale missioner, har netop gennemført en boot camp, hvor de lærer at være soldater. De skal kunne forsvare sig selv og deres patienter, hvis det bliver nødvendigt. Det er Forsvarets Sundhedstjeneste, der står for uddannelsen af både sundhedspersonellet og feltpræsterne, der to gange om året udskifter kittel og pibekrave med de grønne uniformer. ■

NYT ARBEJDSLIV TIL VETERANER

Varigt skadede veteraner samles nu under Veterancentret. Det skal sikre veteranerne ét kontaktpunkt til forsvarret, når det kommer til rehabiliteringsforløb og omstilling til et nyt arbejdsliv.

AF MARTHA MADSEN / FSU FOTO: SARA SKYTTE

VETERANER

Den 1. april overtog Veterancentret formelt ansvaret for de medarbejdere i forsvarret, der har pådraget sig en varig fysisk og/eller psykisk skade som følge af en udsendelse i international mission. Medarbejderne indgår nu i Veterancentrets Pulje. I forbindelse med overflytningen har nogle veteraner og deres pårørende været bekymrede for, om de berørte stadig vil få den militære støtte, som de tidligere har været vant til ved eksempelvis hærens Kamppausekompagni i Slagelse. - Vi kan godt forstå, at nogle af de berørte medarbejdere har haft en vis ængstelse i forhold til, hvordan hverdagen skal blive efter den gennemførte ændring. Vi vil gøre vores yderste for at få overgangen og tiden fremover til at være så smidig som mulig for medarbejderne, siger oberst Kåre Byrnak, chef for Veterancentret.

Både civil og militær støtte

Der bliver ikke tale om, at medarbejderne skal have deres daglige gang ved Veterancentret i Ringsted. Hvis medarbejderen bliver tilknyttet et praktiksted, som kan være civilt eller i forsvarret på for eksempel kaserne, værksteder eller depoter, så kommer den daglige støtte fra praktikstedets daglige leder og de militære og civile kolleger. - I forhold til den enkeltes rehabiliteringsforløb vil der ikke

komme til at ske de store ændringer, og det skal understreges, at de veteraner, der har brug for støtte, skal have den. Det ændrer overflytningen ikke på, siger Kåre Byrnak.

Ét kontaktpunkt

Tidligere har skadede veteraner været tilknyttet for eksempel kamppausestrukturen, som nedlægges i forhold til forsvarsforliget. Nu tilbydes de skadede veteraner ét kontaktpunkt til forsvarret.

- Veterancentret vil yde en helhedsorienteret, tværfaglig og professionel støtte til gavn for den enkelte medarbejder. Sådan har det været indtil nu, og sådan vil det fortsætte, siger Kåre Byrnak.

Målet med forsvarrets rehabiliteringstilbud er at sikre, at de tilskadede veteraner får bedst mulige vilkår for at kunne have et arbejdsliv enten i forsvarret eller uden for.

- Alle de medarbejdere, der nu og fremadrettet indgår i Veterancentrets Pulje, vil - ligesom det har været tidligere - i tæt dialog med centrets fagpersoner få udarbejdet en individuel handlingsplan og et skræddersyet forløb, der blandt andet består af moduler som uddannelsestid, genoptræning og praktiktid. Det vil sige, at det enkelte rehabiliteringsforløb er skruet sammen på en måde, så medarbejderen får støtte fra defaglige kompetencer, som blandt andre Veterancentret tilbyder - det være sig job- og uddannelsesvejledning, socialrådgivning og psykologfaglig støtte, siger Kåre Byrnak. ■

Flere psykiske efterreaktioner

Næsten hver tiende veteran oplever psykiske efterreaktioner. Det viser en nylig offentliggjort undersøgelse fra Veterancentret.

UNDERSØGELSE: Veterancentret har fulgt Afghanistan-soldaterne fra ISAF 7 gennem de sidste to et halvt år. Den nyeste undersøgelse viser, at 9,7 procent af veteranerne, der var udsendt til Afghanistan i 2009, oplever symptomer på PTSD. Undersøgelsen er en opfølgning på en tidligere undersøgelse fra 2010, der viste, at 5,1 procent af veteranerne fra samme hold cirka syv måneder efter hjemkomst oplevede symptomer på PTSD. Det vil sige en stigning i andelen af veteraner med alvorlige PTSD-symptomer på 4,6 procentpoint. ■

FAKTA

Hos 6,5 procent af veteranerne viser de psykiske efterreaktioner sig først i perioden mellem den 7. måned og to og et halvt år efter hjemkomst.

Når soldaterne oplever psykiske efterreaktioner efter udsendelse, skyldes det både sårbarhedsfaktorer, der ligger før udsendelsen, men også - og uafhængig heraf - akkumulerede kamphandlinger, soldaten har været involveret i under udsendelsen.

Størstedelen af veteraner kommer styrkede hjem og har ikke behov for støtte. En mindre gruppe har særlige behov for støtte.

Læs undersøgelse her: forsvaret.dk/veteran

Martin Aaholm blev alvorligt skadet under sin udsendelse på ISAF 7. Han er en af de veteraner, der har ytret sig på Facebook om overflytningen til Veterancentret.

TRÆN MED FORSVARET

Din personlige træner i lommeformat. I de følgende numre af forsvarsavisen bliver du præsenteret for de træningsprogrammer som forsvarrets app: **TRÆN MED FORSVARET** indeholder. App'en kan bruges af alle uanset tidligere træningserfaring.

Downloader du app'en, vil du, efter at have overstået den formelle oprettelse, blive præsenteret for tre valgmuligheder.

1. Vælg et standardprogram.

Vælger du dette program, skal du beslutte med dig selv, om du ønsker, at fokus i din træning/dit program skal være på styrke-, kondi- eller allround træning.

Uanset hvilket fokus/program du vælger, skal du efterfølgende vælge den ønskede intensitet, der ønskes i træning. Der kan vælges mellem let, moderat og hårdt program. Når disse valg er gjort, genererer app'en et 8 ugers træningsprogram med det valgte fokus. I hver af de 8 uger, som træningsprogrammet varer, er der tre planlagte træningspas om ugen. Efter de 8 uger er det hensigten, at du vælger et nyt program eller en øget intensitet og får en ny træningsplan.

Der kan ikke gives nogen sikre retningslinjer for, hvad niveauerne let, moderat og hårdt svarer til, du må prøve dig frem.

FAKTA

Forsvarets Rekruttering og Center for Idræt har sammen udviklet og lanceret Forsvarets APP: Træn med Forsvaret.

Den bygger på dele af de træningsmetoder og anbefalinger, som er beskrevet i håndbog for militær fysisk træning.

App'en kan downloades gratis i APP Store og Google Play og virker på både iPhone og Android.

FØRSTEHJÆLP SOM COMPUTERSPIK

Snart bliver det muligt at tage dit repetitionskursus i førstehjælp ved dit skrivebord. Du kan nemlig tage kurset som e-læring.

AF MARTHA MADSEN / FSU

COMPUTERSPIK Førstehjælp redder liv, og det er derfor, at det er obligatorisk for forsvarrets militært ansatte at gennemføre et repetitionskursus i førstehjælp mindst hvert tredje år. Det kan dog være svært at finde et kursus, hvor sted og tid passer ind i arbejdsdagen, og dermed er det ikke alle, der faktisk har gennemført repetitionskurserne.

Løsningen er måske "Førstehjælpsspillet".

Seks scenarier

Forsvarets Sundhedstjeneste (FSU) har i et

år arbejdet sammen med Forsvarsakademiet (FAK) på at gøre repetitionskurset til et e-læringskursus, som medarbejderne kan gennemføre hvor og når som helst. Den første del af e-læringskurset i repetitionsførstehjælp gennemgår teorien om førstehjælp, men det helt nye er den måde, kurset bliver rundet af på: et computerspil.

Spillet består af seks baner med forskellige scenarier, hvor du skal yde førstehjælp. Et af scenarierne handler om en bilulykke, mens et andet tager udgangspunkt i en ældre mand, der er faldet om, mens hans paniske ven ser på. Hvad gør du, og hvornår gør du det?

Skal du ringe 112, før du giver kunstigt åndedræt; hvor mange gange skal du puste, og hvor mange gange skal du trykke, når du udfører hjerte-lunge-redning; hvordan håndterer du de omkringstående?

Praktisk eksamen

Ved at gennemføre de forskellige førstehjælpsscener får du genopfrisket din viden på området, men det er naturligvis ikke nok bare at sidde foran computeren. Når du har gennemført e-læringskurset, så skal du printe dit kursusbevis og gå ned til din førstehjælpsinstruktør, hvor du så skal gennemføre en praktisk eksamen. Men så

er du også klar til at redde liv i endnu tre år.

Det nye e-kursus er udviklet til at være nemt at gå til, uanset om kursisten er vant til at spille computerspil eller ej. Førstehjælpsinstruktørerne bør desuden kunne hjælpe eventuelt forvirrede kursister, så tøv ikke med at spørge.

FSU ved endnu ikke præcis, hvornår spillet bliver gældende som repetitionskursus, men allerede fra den 15. marts 2013 har du kunnet spille Førstehjælpsspillet på www.fels.dk (og se om du får flere point end din kollega). ■

Baglandet:

”

Savnet føltes som en stor klump i maven.

Jette Holm Kristensen hustru

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

I dag er Jette Kristensen rigtig glad for sit internationale liv, men sådan har det bestemt ikke altid været. Da hun i sommeren 2011 rejste til Bruxelles, hvor hendes mand skulle arbejde for NATO, gik det hurtigt op for hende, at skiftet fra Danmark til Belgien ikke var så let, som hun havde forestillet sig.

- Det ramte mig lige i hovedet som en dør! I starten havde jeg travlt med at indrette vores hus og finde mig til rette i den meget forandrede hverdag, men da der var gået tre måneder, følte jeg mig lige pludselig meget alene, fortæller Jette Kristensen.

Uden netværk

Egentlig havde Jette Kristensen troet, at hun skulle bruge det første år på at gå og hygge sig efter en travl periode som projektleder på forsvarsets intranet. I stedet følte hun sig mere og mere trist på de lange dage, hvor

hendes mand - forståeligt nok - havde travlt på jobbet. Hun brugte stadig flere timer på maraton-træning og på køreture på sin Harley Davidson - alt sammen helt alene. - Min familie var der ikke, og jeg kunne ikke lige smutte hen til veninderne. Alle mine netværk - familie, venner, kolleger og løbekammerater - var efterladt i Danmark, og savnet føltes som en stor klump i maven. Så frustrationerne væltede ud, når Peder kom hjem, siger Jette Kristensen.

Jette Kristensens nye status som medfølgende hustru fremprovokerede nærmest en identitetskrise, for efter mere end 30 år på arbejdsmarkedet måtte hun nu finde sig i at blive forsørgt af sin mand. Hun kunne ikke få sin egen bankkonto, og alle henvendelser til det offentlige skulle ske i hendes mands navn. Selv hos lægen. Hun var klar til at rejse hjem, da det hele pludselig begyndte at lysne.

Klæde nye familier på

Jette Kristensen blev involveret i frivilligt arbejde for

NATOs årlige velgørenhedsbasar, og her mødte hun andre kvinder i samme situation. Og så en dag blev hun tilbudt et administrativt job hos general Knud Bartels i NATO-hovedkvarteret. I dag stortrives Jette Kristensen på trods af den svære start, og hun bruger sine erfaringer til at hjælpe andre, som står i samme situation.

- Vi skal klæde de nye familier på - især de medfølgende ægtefæller - så de ikke står med de samme frustrationer, som vi gjorde. Det handler om at fortælle, at de følelser, man har som medfølgende, er helt okay. Det er normalt at få det ad helvede til og blive trist, fordi man ikke synes, at det her var, hvad man havde ventet, forklarer Jette Kristensen.

Parret flytter hjem til Danmark i 2015, og Jette Kristensen er ikke skræmt ved tanken om at tage ud igen. Men sandsynligheden er nok ikke så stor, for der er noget, der er vigtigere hjemme i Danmark. Jette skal nemlig være mormor til april. ■

Jette Holm Kristensen er 51 år og gift med Peder, som i fire år er udsendt til Bruxelles som militær rådgiver i DAMIREP (Danmarks militære repræsentation i NATO). Jette Kristensen har orlov fra sit job i forsvarset og er mor til to voksne børn på 26 og 31.

Foto: Privat

HISTORIEN KORT

Angrebet på Afghanistan

Det ovale værelsedet hvide hus, Washington, 7. oktober 2011

Præsident George Bush:

God eftermiddag. På mine ordrer har USA's militær begyndt at angribe Al Qaida terroristleje og Talibanregimets militære installationer i Afghanistan. De her omhyggeligt planlagte aktioner er iværksat for at forstyrre Afghanistan som en operationsbase for terrorister og angribe talibanregimets militære kapaciteter. Vores standhaftige venner fra Storbritannien er med os. Andre nære venner Canada, Australien, Frankrig og Tyskland har lovet os støtte, når operationerne går i gang.

UNIFORMEN

Bjørneskindshuen

■ Bjørneskindshuen blev indført i 1803-05 i den danske hær, og fra 1813 var Livgarden til Fods ene om at bruge denne specielle hovedbeklædning. Forrest på huen under pelsen er rigsvåbnet.

■ Huen bliver fremstillet af canadisk sortbjørn. Sortbjørnene er fredede, og skindene til huerne kommer udelukkende fra bjørne, der skydes som led i vildtpleje.

■ Der har været forsøgt at bruge skind fra isbjørn, men hårstrukturen var uanvendelig. Både briterne og Den Kongelige Livgarde har i 1982-83 forsøgt sig med syntetisk materiale, men det var uegnet i regn og fugtigt vejr.

■ En bjørneskindshue vejer omkring to kilogram og holder op til 25 år. Den anvendes af Livgarden på vagt ved de kongelige slotte og palæer.

CHEFEN LÆSER

BAROLO - VINENE FRA ALBA

Søren Frank

LÆS Denne Søren Franks anden og helt nye bog om de gode vine fra den italienske provins Piemonte er fremragende og giver en meget fin indføring i de helt nye klassifikationssystemer for både Barbaresco og Barolo. Alle de vigtigste producenter og marker bliver grundigt gennemgået. Bogen er netop blevet studeret intenst, da jeg havde fået til opgave at planlægge en Barolo-smagning for gamle idrætsmedicinske venner.

FAGMAGASINER

LÆS Jeg har altid "gang i" mindst et cykeltidsskrift - som oftest "Cykeltidsskriftet" eller "Cykel-motion - Danmark". Specielt her om foråret er det fantastisk at blive inspireret af det sidste nye "lire grej", og man drømmer om lige at få opgraderet raceren lidt, inden det rigtig går løs på landevejen igen. Ugeskrift for Læger og Dagens Medicin er naturligvis fast inventar.

HØJTLÆSNING

LÆS Højtlesning for børnebørnene Mathilde, Emma og Emilie er en herlig disciplin. Udvalget er bredt lige fra Peter Pedal til Harry Potter, og uanset hvad er det altid fornøjeligt.

Erik Darre

generallæge,
Chef for Forsvarets
Sundhedstjeneste

FØLG

FORSVARET

PÅ

Ud igen:

” Jeg blev altså lidt svedt!

Jan Wolff major

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Det er mere end ti år siden, at Jan Wolff sidst var udsendt. Det var dengang en håndfuld danske F-16 fly var udstationeret på Grazzanise-basen i Italien, og siden da har det aldrig helt passet ind i planerne. Jan Wolff er tilknyttet kampfly-bidraget på Fighterwing Skrydstrup, og hver gang de har været ude, er der kommet noget i vejen. Stabskursus, stabstjeneste eller arbejdsopgaver som ikke kunne tilsidesættes. Og så en enkelt gang, hvor Jan Wolff måtte sige nej tak til en lyn-udsendelse til Irak, fordi hans kone samtidig var udsendt til Afghanistan. Nogen skulle jo blive hjemme hos børnene.

- Det har bestemt ikke været mit eget ønske at blive hjemme, og derfor har det da været frustrerende at se de andre tage af sted. Men jeg har hele tiden vidst, at min tur nok skulle komme, fortæller Jan Wolff.

Nu venter der en udsendelse, der er helt og aldeles anderledes, end Jan Wolff selv havde fantasi til at

forestille sig. Fra maj og et halvt år frem skal han være FN-forbindelsesofficer i Jalalabad i det østlige Afghanistan.

Ikke et drømmescenarie

- Jeg blev altså lidt svedt! Det er jo ikke ligefrem drømmescenariet, og det var nok ikke noget, jeg selv havde fundet på. Jeg har ikke nogen forestilling om, hvad der venter derude. Men det skal nok gå. I starten er det hele nyt, så der går nok en to-tre måneder, inden det bliver hverdag, og derefter skal man jo nærmest til at afvikle igen, siger Jan Wolff.

Den danske major skal være bindeled mellem UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), ISAF og den afghanske hær. Han har allerede været i Finland på FN-kursus som en del af forberedelsen, men én ting er teori – en anden praksis. Så nu glæder han sig meget til at se, hvordan FN-systemet fungerer ude i den afghanske virkelighed.

- Man hører jo mange ting om FN, både godt og negativt.

Blandt andet om bureaukrati og handlingslammelse og om hvordan tingene tager tid. Det bliver en anderledes opgave, som jeg egentlig glæder mig til at løse. Vi er vant til at bruge magt, hvis vi ikke får vores vilje. Det kan vi ikke som FN, så her er det talen, vi bruger, forklarer Jan Wolff.

Komme hel hjem

Livet i den beskyttede FN-compound bliver også noget af en udfordring. Jan Wolff skal arbejde og bo i samme hus – i fællesskab med kolleger fra en lang række andre lande. Han kører kun ud af huset, når han skal til møder. Med bevæbnede vagter som passer på den ubevæbnede FN-officer. Det er ikke ufarligt, så allerede før afgang glæder Jan Wolff sig til at komme sikkert hjem igen. - De bekymrer sig en del på hjemmefronten, så jeg glæder mig til at få det overstået. Jeg skal nok tage ned og bidrage med det, jeg kan, men det allervigtigste er, at jeg kommer hel hjem, fortæller Jan Wolff. ■

Jan Wolff er 45 år, major og arbejder i Planlægningssektionen i Forsvarskommandoen. Han er gift og har to teenagebørn. Jans kone er også ansat i Forsvaret.

Foto:
Susanne Blomqvist

MONUMENTET VORBASSESTENEN

1880

Gud han råder, når vi fanger sejr igen.

Denne tekst står på det ret ukendte krigsmonument på Skødebjergvej ved Vorbasse. Til gengæld er begivenheden, som monumentet hentyder til, noget så sjældent som en dansk sejr i krigen i 1864. Den 29. februar 1864 forsøgte to preussiske husareskadroner at overfalde en dansk eskadron dragoner, der havde kvarterer i Vorbasse. Angrebet var lige ved at lykkes, men i sidste øjeblik fik danskerne sat et kraftigt modstød ind, hvor de meget nærkampstærke dragoner kastede preusserne på vild flugt. 34 fanger mistede fjenden, hvilket var den største danske fangst i hele krigen.

Monumentet blev rejst i 1880 af Skytteforeningen og demokratisk forening i Vorbasse. Stenen, der er beklædt med en simpel metalplade, har flere gange været ved at forfalde. Op til 50-års jubilæet for fægtningen fik stenen en større ansigtsløftning.

I nutiden danner monumentet rammen for en kransenedlæggelse fra Jydske Dragonregiment, der mindes denne sejr i en ellers nederlagstung krig. Vorbassestenens historie er et eksempel på, at det er nederlagene og ikke sejrene, som får mest opmærksomhed i Danmarkshistorien.

FOTO: SUNE WADSKØER

Det Krigsvidenskabelige Selskab inviterer til debataften
DANMARK I AFGHANISTAN
- hvad har vi lært?

Tirsdag 7. maj kl. 19.00-21.30
Svanemøllens Kaserne

Tilmeld dig via: <http://www.dkvs.dk>
Åbent arrangement

Som panel i debatten deltager journalist og forfatter Carsten Jensen, fhv. Udviklingsminister og udenrigsordfører MF Søren Pind (V), udenrigsordfører MF Jeppe Kofod (S), chefredaktør på Weekendavisen Anne Knudsen, forsvarsjournalist på Politiken Jacob Svendsen og projektforsker, cand.mag. ved Forsvarsakademiet David Vestenskov. Ordstyrer er Chef for Institut for Strategi Ole Kværnø, Forsvarsakademiet

KOMMENTAR

Hvid røg fra HR-portalen

Min kone påstår, at jeg er god til IT. Det kan der være taktiske grunde til. Og jeg er ikke sikker på, at mine sønner ville bruge de samme ord. Men som borger i Danmark er jeg godt opdraget til at bruge de digitale medier. Som for eksempel da jeg i starten af marts modtog en mail fra Skat. Et hurtigt kig på selvangivelsen fortalte mig, at servicefradrag skulle tages særskilt. Jeg måtte lidt rundt på siden for at finde den nødvendige information og lave beregninger, så jeg kunne taste det rigtige fradrag.

Det gik fint. Med en lille anstrengelse fandt jeg de informationer, jeg havde behov for. Nu venter jeg bare på, at Skat sender hvid røg, som tegn på at jeg løste opgaven ordentligt. Det offentlige har en forventning om, at jeg som borger kan begå mig på digitale medier. Det gør administrationen enklere for dem. Men det er også en fordel for mig som borger. Dagene er forbi, hvor papiropgørelsen fra Skat var signal til at finde gamle breve, opgørelser og lommeregner frem. Det er jeg sådan set godt tilfreds med. Det kan godt være, at en revisor havde krævet en mindre indsats af mig. Men den service, han giver, er ikke gratis.

Forsvaret er på vej i samme retning. Med de besparelser vi står over for, er vi nødt til at blive bedre til at udnytte vores digitale platforme. Vi kan godt forvente af dig, at du selv opsøger information om HR, når du skal planlægge din karriere eller skal have mere at vide om sygefravær. Derfor har vi oprettet en HR-portal på intranettet, der samler den information, du som chef eller medarbejder har brug for. Også så den er til at forstå. Og den bliver lige straks aktuel for dig, når udstikkerordningen udfases fra den 1. maj.

Jeg er opmærksom på, at det vil kræve noget tilvænning. Som militært ansat har jeg været vant til at blive beordret rundt i systemet. Som chef har jeg været vant til, at HR-forvaltningen klarede ærterne. Nu skal jeg som medarbejder selv søge nye stillinger, og som chef får jeg et større ansvar for at rådgive mine medarbejdere og sætte det rigtige hold. Det lægger unægtelig et vist pres på HR-portalen. Og jeg ved, at HR-portalen ikke kan give svar på alt. Jeg har selv testet den. Men den er indrettet, så den løbende udvikler sig efter de behov, du som bruger måtte have. Hvis du savner en bestemt information, kan du bruge feedback-funktionen og beskrive, hvad du mangler. Så er der en chance for, at informationen kan komme den næste bruger til gode.

Jeg vil derfor opfordre dig til at holde øje med HR-portalen. Det kan godt være, at røgen ikke er kridhvid den 1. maj. Men der ligger allerede mange nyttige informationer og værktøjer til dig, hvad enten du er chef eller medarbejder, og portalen bliver kun bedre. Det er din feedback med til at sørge for.

Niels Bundsgaard
generalmajor,
chef for Forsvarets
Personeltjeneste

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele forsvaret laver? I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

JAGTER DEN GODE PRIS

Skaf det rette grej hurtigt og gerne til en god pris. Det er pejlemærker for en indkøber som Frank Larsen.

TEKST OG FOTO FLEMMING DIEHL / FMT

STAFETTEN

- Igennem tiden har vi haft mange navne. I gamle dage blev vi kaldt genforsynere, nu hedder vi så indkøbere eller helt officielt, så er jeg en Controller og Purchaser, fortæller Frank Larsen, der har nogle år på bagen i forsvaret. Han har tidligere haft sin gang på Brødeskov kaserne, men i dag er indkøberne blevet samlet i en indkøbsstab i Forsvarets Materieltjeneste.

Så nu går turen hver morgen til Ballerup, hvor hans arbejdsområde er tunge bælteteknisker som for eksempel Leopard-

kampvogne, brovogne og minepløve. Det arbejde nyder Frank, og det er blandt andet, fordi der er frihed under ansvar. - Som indkøber begynder dagen med, at man ser på det, vi kalder et

morgenbillede. SAP-systemet opdateres nemlig henover natten, og vi ser så på, hvad de operative har skrevet på af reparabelt eller ikke-reparabelt materiel. Hvis det er materiel, der kan repareres, så skal jeg sørge for at få sendt det til et internt eller eksternt værksted. Er det et eksternt værksted, skal jeg blandt andet sikre mig, at de løser opgaven til en god pris, og overholder leveringstiden med mere.

- Opgaverne er jo fordelt i FMT, hvor vi også

skal støtte de tekniske sagsbehandlere. De ved noget om de tekniske krav ved en anskaffelse, og vi andre har en merkantil uddannelse, det vil sige, vi ved noget om den købmandsmæssige del af et indkøb, siger Frank, som har helt bestemte rammer at arbejde under ved et indkøb.

Indkøb gør forskel

Groft sagt så kan han ved indkøb under 200.000 bare henvende sig til én leve-randør og bede efter en vare, men er beløbet over, så skal han indhente tilbud fra tre leverandører. Men omhandler det et indkøb over en halv million, så skal det sendes i et EU udbud, hvor endnu flere leverandører får mulighed for at byde på opgaven eller materiellet.

- Når der er bestilt ting, der ikke kan repareres, så er det ofte noget, de virkelig mangler i ISAF. Det kan være bælteled til kampvognen, akkumulatorer, bolte eller noget til beskyttelsen. Så handler det om at få fat i noget nyt - hurtigt. Og det er ved de indkøb, hvor jeg kan føle, at jeg virkelig gør en forskel i mit job. Enten hvis jeg så får fat i materiellet hurtigt, men det er nu også virkelig tilfredsstillende, hvis man får varen til en virkelig god pris. ■

Frank Larsen vil gerne vide, hvad en lokalindkøber ved ISAF/DANILOG laver?

Spørgsmålet

Hvad laver en indkøber i FMT?

BAG OM MEDALJERNE

Forsvarets medalje for International Tjeneste Ocean Shield

● Indstiftet 7. december 2009

Forsvarets Medalje for International Tjeneste tildeles militært og civilt personel forsvaret, der har ydet en fortjent international indsats. Medaljen kan tillige tildeles andre danskere såvel som udlændinge, der har ydet en særlig fortjent international indsats. Tildeling af medaljen foretages af forsvarschefen.

Forsvarets medalje for International Tjeneste Libyen

● Indstiftet 7. december 2009

Forsvarets Medalje for International Tjeneste tildeles militært og civilt personel forsvaret, der har ydet en fortjent international indsats. Medaljen kan tillige tildeles andre danskere såvel som udlændinge, der har ydet en særlig fortjent international indsats. Tildeling af medaljen foretages af forsvarschefen.

PROFILER

VETERANER GEARER NED

Soldater fra Jydske Dragonregiment er netop vendt hjem fra Afghanistan og skal nu vænne sig til en almindelig hverdag. Kaptajn Lars Boe Nielsen er den danske hovedmand i akklimatisering og reintegration af de hjemvendte.

AF 2. JYDSKE DRAGONREGIMENT

VETERANER

Akklimatisering og reintegration?

Hvad er nu det for en øvelse? Sådan tænker mange soldater, når de kommer hjem fra mission i Afghanistan.

- Man kan sammenligne den præstation, det er at gennemføre en seks måneders udsendelse med et maratonløb. Efter et maratonløb går man ikke direkte til målstregen over i sofaen og slapper af – man jogger af, siger kaptajn Lars Boe Nielsen, der er kaptajn af reserven.

Så kort fortalt kan akklimatisering og reintegration (A&R) ses som en psykisk og fysisk restitution efter en udsendelse.

Svært ved at se formålet

Selv om soldater, der lige er kommet hjem fra Afghanistan, kan ikke altid se formålet med A&R-forløbet, viser det sig, at langt de fleste har haft nogle gode oplevelser med forløbet.

- Målet er ikke at genere soldaterne, men udelukkende give dem de bedst tænkelige vilkår, fysisk som mentalt, i forhold til fremtiden, siger Lars Boe Nielsen.

Tvekamp og middag

En af de mest populære aktiviteter i A&R er teambuilding-modulet, som denne gang gennemførtes på DAYZ i Rønbjerg.

- Her er holdet samlet i to dage for at gennemføre teambuilding i en social ramme, for eksempel gennem tvekampe, hvor soldaterne "kæmper" mod hinanden i flere forskellige discipliner. Målet er at sætte deres samarbejdsevner ind i en civil relation. Samlet middag og bowling er et af de mere sociale arrangementer i forløbet, siger Lars Boe Nielsen.

Fra 120 til 40 kilometer i timen

Typisk for mange gennemførte A&R-forløb siden ISAF hold 5 er, at det udbytte, soldaten har fået med fra de rekreative dage, ikke

umiddelbart gør det store indtryk.

- Efterfølgende har jeg dog mødt mange soldater, som kommer med kommentaren: "Dengang, vi gennemførte A&R, syntes jeg, det var kedeligt, men nu kan jeg godt se, det var meget godt". Formålet med A&R er ikke, at det skal være kedeligt, men sådan vil det oftest føles, når man går fra 120 til 40 kilometer i timen, siger Lars Boe Nielsen. ■

FAKTA

Akklimatisering og reintegration (A&R-forløbet) for ISAF 14 er netop gennemført for cirka 250 kampsoldater ved Jydske Dragonregiment i Holstebro.

Det begyndte som et pilotprojekt ved Livgarden på ISAF 5 og er nu en fast del af at have været udsendt.

A&R-forløbet er et mix af teori og praktik, hvor blandt andre Veterantretts psykologer, Center for Idræt, myndigheder og fagforeninger medvirker.

Deltagerne får en uges kursus i, hvordan de kan bruge deres kompetencer og erfaring på arbejdsmarkedet i eller uden for forsvaret. Som noget nyt bliver dette kursus også tilbudt medarbejdere, der allerede har en kontrakt med forsvaret, idet de på samme måde som øvrige ansatte i forsvaret fremover skal søge deres (egen) stilling.

KOMMENTAR

Dynamiske og fleksible i tanke og handling

Det er min opfattelse, at vi har en fin hær, der løser de operative opgaver godt og flot. Det skal den også fremover. Vilkårene ændrer sig efter Afghanistan, og vi skal sørge for, at hæren kan indsættes inden for det givne beredskab og løse de måske meget anderledes operative opgaver, som fremover kan ligge for. Vi skal være klar til noget af det hele. Derfor skal der på alle niveauer i hæren uddannes og øves efter de røde reglementer, så vi mestrer de forskellige former for marcher samt offensive og defensive indsættelsesformer og -måder.

Hæren har mange styrker. Skal jeg pege på noget, som kan minde om en svaghed, så er det, at der ikke er overvældende meget redundans i strukturen. Det må vi kompensere for ved at være innovative og ved at være rigtig gode til at samarbejde på tværs både inden for hæren og i forhold til søværnet og flyvevåbnet, herunder være gode til at udnytte hinandens og fælles kapaciteter maksimalt, samt sørge for at der ikke sker unødigt dublering i hæren eller forsvaret som sådant. Endelig vil jeg gerne nævne, at noget, der kan opfattes som en svaghed i en sammenhæng, jo ofte er en styrke i en anden kontekst. Vi skal udnytte vores styrker, og vi skal ikke rende rundt og fokusere på eller småklynke over reelle eller indbildte svagheder. Vi skal naturligvis søge at dække af for svagheder, men ellers er svagheder noget, man ser efter og udnytter hos en modstander.

Inden for overskuelig fremtid afslutter vi formentlig opgaven i Afghanistan, men derfor er hæren ikke på vej i dvale. Hæren skal holdes skarp og forberede sig på fremtidens opgaver. Derfor tilføres også hæren yderligere ressourcer til øvelser, ligesom der tilgår meget materiel i disse år. Hæren bliver indsat der, hvor regering og folketings beslutter det. Det er, hvad hæren skal være klar til. Det kræver, at vi forbereder os godt på lidt af hvert, holder øje med hvad der sker, og at vi er dynamiske og fleksible i tanke og handling.

Kig 25 år tilbage og overvej, hvad der er sket. Prøv så at se på hvad der foregår i verden omkring os og overvej så, hvad der kan ske i fremtiden. Der er ikke ret meget, som er forudsigteligt. ■

Per Ludvigsen

generalmajor
chef, Hærens Operative Kommando

FOTO: SENIORSEJANT JOHN PEDERSEN

QUIZ DU SKAL GÆTTE EN ENHED

- ▶ Den blev oprettet i 1932
- ▶ Selv om den hørte til søværnet opererede den på land
- ▶ Soldaterne blev omtalt som kystbasser

Løb penge hjem til veteraner

SCAN OG SE VIDEOEN

AF ANDERS FRIDBERG / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Den 3. maj 2012 afleverede kadetterne på Hærens Officersskole en stor check på kr. 100.000 til Veteranhjemmet på Frederiksberg. Det var overskuddet fra den første åbne udgave af Hærløbet, hvor 630 motionsløbere sled løbeskoene flade på en kuperet rute i Søndermarken.

Den 25. april i år gentager kadetternes idrætsforening succesen og inviterer igen til Hærløb på Frederiksberg. Der er ruter på både fem og ti km, og både løbere og gående er velkomne.

Der er præmier til de hurtigste, men også mulighed for at vinde lodtræningspræmier fra løbets sponsorer. Det koster kr. 200 at deltage, og for det beløb får man ud over mulighed for at løbe og støtte veteranerne også t-shirt og buffet efter løbet. Overskuddet fra løbet går denne gang til veteranorganisationen "Støt soldater og Pårørende" og til Kammeratstøtteordningen. ■

HÆRLØBET 2013

Kom og støt en god sag!
Sted: Frederiksberg slot
Dato: 25. april 2013
 5 & 10 km ruter
 Første start kl. 17.00

Pris 200 kr. Hvem løber du for?

Læs mere på haerloebet.dk

Find os på facebook

Arrangeret af Hærens Officersskoles Idrætsforening

Til fordel for STØT SOLDATER PÅRØRENDE Kammeratstøtteordningen

FOTO: PRIVAT

FØR: SOLDAT NU: OGSÅ AUTODIDAKT GULDSMED

Kaptajn Peter Littau trængte til at bruge sin kreativitet. Nu har han delvis skiftet karabinen ud med guldsmedehammeren.

TEKST: KAREN DAHLIN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

HOBBYJOB

Lad det være sagt med det samme. Peter Littau har slet ikke lagt sin soldaterfortid bag sig. Men ved siden af soldatarbejdet fremstiller han de fineste sølv- og guldsmedearbejder. - Der er masser af folk i forsvaret, der har en bibeskæftigelse, men der er få, der har startet et smykkefirma op, så det synes mine kolleger, er lidt specielt.

Peter Littau begyndte sit firma i 2011 med et markant underskud. Undervejs har han høstet en masse erfaringer, hvor ikke alle har været lige berigende, som da han måtte kassere for 7000 kroner flettede armbånd fra Kina, fordi de var flettet for løst. På trods af begyndervanskelighederne har han kæmpet videre og efter et mindre overskud i 2012 regner han med et pænere overskud i år.

- Det, forsvaret har givet mig, er evnen til at starte et projekt op og følge det til dørs. Jeg kan sætte tingene ind i de rigtige kasser.

Sætter aftryk i verden

Ideen opstod efter Peter Littau kom hjem fra udsendelse til Kosovo i 2009, hvor han så nogle armbånd flettet på en bestemt måde. Ved hjælp af YouTube fandt han ud af, at de ikke var svære at lave. I begyndelsen brugte han almindelige knapper som lukning, men da det blev trivielt, undersøgte han, hvordan man kunne støbe sølv lukninger. Det kunne også læres på YouTube. - Det, jeg har fra forsvaret, er en høj grad af realisme. Jeg ved godt, at jeg ikke er guldsmed eller marketingsmand. Så nu, hvor jeg har skullet lave det hele selv, har jeg søgt hjælp rundt omkring. Som officerer er vi gode til at lede, men vi ved også, at vi ikke er specialister.

Og officeren, der tidligere har malet og nyder at lave mad, har brug for at sætte sin kreative side i spil.

- Jeg nyder smykkearbejdet. Jeg sætter mit aftryk, og det er rart, at mange synes godt om det, jeg laver, og vil betale penge for det. ■

SAGT & SKREVET OM FORSVARET

I forhold til så meget andet ekstremt er arbejdet i Siriuspatruljen ikke farligt, men det er klart, at hvis der sker noget, så er der langt til hjælpen, ligesom der er ekstremt vejr i det nordøstlige Grønland, hvor det kan blive ned til minus 50 grader.

Lars Bangert Struwe, CMS

Ritzau

Nordkoreansk angreb er usandsynligt

"På papiret er de rigtige potente, men kvaliteten af materiellet ved vi ikke meget om. På billeder ser man f.eks. meget gamle fly, som blev brugt under Koreakrigen (1950-1953)."

Specialkonsulent Peter Kim Laustsen fra Forsvarsakademiet om Nordkoreas trusler om et missilangreb på Sydkorea og USA.

Ekstra Bladet

Små lande er vigtige sikkerhedspolitisk

"Der var betydelig overraskelse i Paris, da det gik op for folk, at ganske vist havde Frankrig og Storbritannien hver fløjet omkring 25 procent af togterne mod Gaddafis styre. Men det havde de nordiske lande - altså Danmark og Norge - også gjort tilsammen."

Direktør Camille Grand fra den franske tænketank Fondation pour la Recherche Stratégique.

Politiken

Glæder sig til frokost

"Tidligere var maden ringe, og det var meget fed mad, men nu er maden blevet markant bedre, og i dag glæder jeg mig faktisk til min frokost."

Sergent Arne Fuglsang fra Livgarden, der glæder sig over, at maden på Høvelte Kaserne er blevet bedre efter, at kantinen er blevet et nøglehuls-spisested.

Frederiksborg Amtsavis

MED ANDRE ØJNE TOPCHEFER OM MILITÆRE KOMPETENCER

Christian Herskind
DirektørSteen Gravers
TeamchefJens Maaløe
DirektørPeder Gellert Pedersen
DirektørHenrik Bonné
DirektørSven Arne Blomberg
Direktør

CHRISTIAN HERSKIND

Jeg bruger militære ledelsesværktøjer

Christian Herskind var som ung godt på vej til en kandidatgrad som familiens sorte får, men en tur gennem Sergent- og Løjtnantsskolen gav hans liv mening og retning. Siden er det blevet til flere topposter i dansk erhvervsliv.

FOTO: MADIS LAURITZEN

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

UDVIKLING - Jeg anede simpelthen ikke, hvad jeg skulle stille op med mit liv efter folkeskolen, siger Christian Herskind.

Det fandt han dog ud af. I dag er han administrerende direktør i Refshaleoen Holding A/S, der står for udviklingen af Københavns havnefront.

Efter at have afsluttet tiende klasse på en folkeskole i barndomsbyen Fredericia, droppede han ud af uddannelsessystemet og klarede sig til dagen og vejen med mere eller mindre tilfældige småjobs i entreprenørbranchen. Hans manglende ambitioner var ikke populære hos forældrene, og det endte med, at Christian flyttede hjemmefra som 16-årig og tog en tur til Sri Lanka med Mellemløst Samvirke.

- Man kan godt sige, at jeg var ved at udvikle mig til en mønsterbryder med negativt fortegn, siger Christian Herskind.

Ledelse og dygtige kammerater

Alt det ændrede sig dog brat, da Christian blev optaget på reserveofficersuddannelsen. Han var den eneste på holdet, der ikke var student, men i forsvaret oplevede han, at det ikke gjorde den helt store forskel.

- Alting drejede sig om, hvad man kunne udrette og ikke, hvad der stod på eksamensbeviset. Alle havde lige muligheder. Det kunne jeg rigtig godt lide ved forsvaret, husker Christian Herskind.

Det var dog ikke kun uddannelsen, hvor især ledelse fangede Christians opmærksomhed, men også de andre kursister, der gav ham et nyt syn på livet. Tidligere havde han savnet udfordringer fra omgivelserne, men på reserveofficersholdet mødte han folk, som det var værd at konkurrere med.

- Jeg var sammen med en flok dygtige reserveofficerer, og det gik op for mig, at det var den helt rigtige gruppe at sammenligne mig med. Det var en meget inspirerende tid, fortæller Christian Herskind.

Advokat på rekordtid

Inspirationen drev Christian fremad. Efter udnævnelsen til premierløjtnant tog han HF og fortsatte direkte på

FAKTA

Christian Herskind:
51 år

Løber 3000 meter på under 13 minutter trods en let advokatrundering på mavsens

Er glad for gourmetmad, men laver også en knaldgod lasagne

Kan tilgive manglende dygtighed, men hader illoyalitet

Læser i øjeblikket "Den Kolde Krig" af Bent Blüdnikov

Kører Jaguar XF 4.2, så han ikke skal lede for længe efter bilen på parkeringspladsen

Har en mastergrad fra University of London

jurastudiet. Han ville lave noget med ledelse, og jura gav brede muligheder. Det kunne føre til hvad som helst. Den lidt slingrende livsstil var også et overstået kapitel. Christian blev færdig på rekordtid. Han havde opbrugt sin fjumrekvote i de unge år.

En ting er dog at tage en uddannelse, noget andet er at bruge den, og Christian havde ingen karriereplan. Han begyndte i et advokatfirma, da det lå mest til højrebenedet, men selvom han klarede det fint og blev der i ni år, savnede han hele tiden ledelsesopgaver. Så da dansk forsvarsindustri flagskib, elektronikvirksomheden Terma søgte en funktionschef, der var jurist med militær erfaring, var valget og springet let.

Søger spænding

Derfra gik turen i 1999 til NCC, der er nordens største entreprenørvirksomhed, hvor han på et par år arbejdede sig op til at blive koncerndirektør med et gigantisk ledelsesansvar. Og siden 2008 har han siddet som administrerende direktør i Refshaleoen A/S, som er en slags byudviklingselskab til opbygning af Københavns havnefront, der er finansieret af pensionskasserne. Derudover er han direktør for Britannia Invest A/S, der har engelske ejendomme for cirka 3 milliarder kroner, ligesom han er med i seks virksomhedsbestyrelser. Siden 2009 har han ydermere været præsident for Mars & Merkur, der er mødested for forsvarets og erhvervslivets topledere.

- Det er lidt forskelligt, hvad der driver mig. Det handler mest om interesse for opgaven. I NCC var det det store ledelsesmæssige ansvar, der var spændende, mens det i mit nuværende

job er at bringe en masse mennesker, organisationer og interesser sammen for at skabe noget helt nyt. Spændende opgaver på hver deres måde, siger Christian Herskind. Og spændende er måske kodeordet for Christian. I 2006 tog han tre måneders orlov fra koncerndirektørjobbet for at afpatruljere de uvejsomme bjerge i det nordlige Afghanistan i en pansret Landcruiser med et Provincial

”Alle havde lige muligheder. Det kunne jeg rigtig godt lide ved forsvaret.

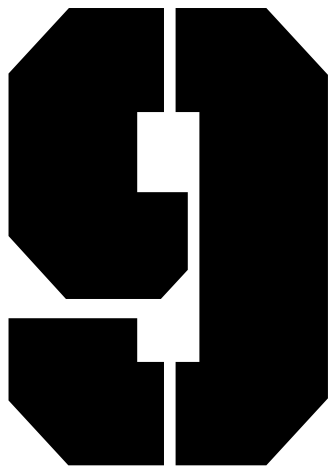
Reconstruction Team. En tid som Christian husker som en af sit livs største oplevelser.

- Det er den bedste tid, jeg har haft med militæret. Derude var det komplet ligegyldigt, om jeg var koncerndirektør. Det hele handlede om at kunne præstere, når det gjaldt. At bo i en container i Feyzabad var lige så fedt som at bo på Strandvejen, siger Christian Herskind.

Stå ved det militære

Siden løjtnantsskolen har forsvaret spillet en stor rolle i Christians liv. Han er stadig aktiv reserveofficer, medstifter af Soldaterlegatet og Formand for Interforce i København. I forbindelse med sidste ansættelsesrunde til stillingen som forsvarschef blev Christian da også nævnt i Berlingske Tidende som en af dem, der skulle være blevet opfordret til søge stillingen.

Det ønsker han hverken at be- eller afkræfte, men siger dog, at han synes, at forsvaret er bedst tjent med en chef, der kommer fra systemet og kender det tilbundsgående. For folk i forsvaret, der måske drømmer om at prøve kræfter med en karriere i det private erhvervsliv har han også et råd. - Man skal stå ved, at man har en militær uddannelse og ikke være bange for at anvende de ledelsesværktøjer, man har fået. Jeg havde i begyndelsen en forestilling om, at jeg ville skræmme folk i det civile, hvis jeg var for militær i min ledelsesstil, men det militære virker, og jeg bruger det mere og mere, siger Christian Herskind. ■

MENNESKER SAMME SAG

Når ansatte i forsvaret fejrer sølvbryllup med deres arbejdsplads, får de tildelt hæderstegn for god tjeneste. Hæderstegnet går også under kærlige kælenavne som mimremedaljen, gigtmedaljen eller hoplanålen og tildeles enhver mand eller kvinde, der har forrettet i alt 25 års tjeneste og er kendt af sine foresatte for at være en brav mand eller kvinde.

”

I hvert nummer af Forsvarsavisen beder vi ni ansatte i forsvaret om at forholde sig til det samme spørgsmål. Vi spørger ansatte i hele forsvaret, soldater såvel som civile.

”
Jeg er stolt af at kunne være på en arbejdsplads i 25 år. Det er der ikke mange, der får lov at opleve i dag.

OLE SVENDSEN, EJENDOMSSERVICETEKNIKER, FBE, FLYVESTATION AALBORG

”
Det betød tilbageblik på 25 gode, udfordrende og afvekslende år og forventning om ditto fremtid.

HENRIK LUND, SENIORSERGENT, FPT

”
Jeg blev glad og stolt. Jeg synes, det er en meget fin gestus, som jeg håber forsvaret vil bibeholde.

LOUISE LAURBERG BÖCKEL, OVERASSISTENT, FPT

”
Jeg er beæret og stolt og synes samtidig, at det er en fin måde at vise anerkendelse på for tro tjeneste.

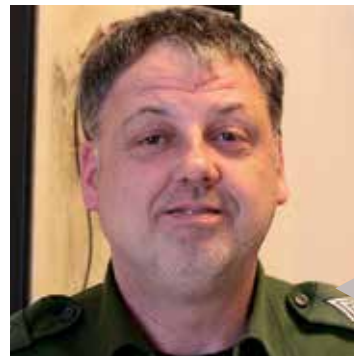
LONE G. RASMUSSEN, OVERASSISTENT, FBE

”
Jeg ser medaljen som en anerkendelse af min tjeneste i forsvaret og er selvfølgelig beæret over at modtage den.

SØREN MORTEN JENSEN, SENIORSERGENT, AIR CONTROL WING

HVAD BETYDER DET FOR DIG AT MODTAGE FORSVARETS HÆDERSTEGN?

”
Jeg har udviklet mig, så jeg har da ikke noget imod også at få et 40-års tegn.

BRIAN RUBÆK, KØREDOMMER, SKIVE KASERNE

”
Jeg er stolt over at have været i SOK i 25 år.

ANNETTE FAST, KONTORFULDMÆGTIG, SOK

”
For mig er det en ære, blandt andet fordi det er det ældste af de militære hæderstegn.

ELO DIXEN, MARINESPECIALIST, SOK

”
Jeg kan ikke lade være at tænke på, at det er en slags medlemsbevis til dinosaurernes klub.

MICHAEL ELGAARD, MAJOR, AMMUNITIONSRYDNINGSTJENESTEN, INGENIÖRREGIMENTET

Bliv ven med forsvaret på **facebook**

